Poštnina plačana v gotovini | Leto LVI. | V Ljubljani, v torek, dne 17. julija 1928. | Št. 160. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Slovesna zaobljuba slovenskega naroda v Žalcu

Neomajna zvestoba dr. Korošcu - Za krščansko vero in jugoslovansko državo - Očistimo Slovenijo jutrovskega strupa in blata

Že na predvečer spominskega tabora se je Savinjska dolina odela v svečano razpoloženje. Na prijaznih vrhovih okoli Celja so pokali topiči in ko je napočil mrak, je iz višin zažarelo lepo število kresov.

Ko pa je jutranja zarja pordečila nebo, se je prelepa dolina spremenila v mrgoleče mravljišče. Od vsepovsod so se zgrinjale množice proti Žalcu: peš, na vozovih in na kolesih. Višek dotoka pa je pomenil vlak, ki je pripeljal iz Celja udeležence iz oddaljenejših krajev.

Sprevod 10.000 ljudi

Po kratkem odmoru pred kolodvorom, ki so ga neumorne godbe pridno izrabile, se je spontano razvil po trgu sprevod, kakršnih je Žalec videl malo.

Na čelu sprevoda so krenili kolesarji z okusno ovenčanimi kolesi. Imponiralo je poleg vzornega reda pri vožnji zlasti presenetljivo lepo število; ne pretiravamo, če rečemo, da jih je bilo nad 300. Za njimi so odmevala kopito konjeniškega oddelka, ki so mu sledile številne društvene zastave. Nato so stopale množice našega kmetskega ljudstva, med njimi pa možje, ki jih je usoda postavila na vodilna mesta. Bil je res lep pogled, ko si opazil v sprevodu sredi kmetskega ljudstva mariborskega oblastnega predsednika dr. Leskovarja, mil. g. prošta dr. Matka, večje število narodnih poslancev in zastopnike naših prosvetnih in gospodarskih ter političnih organizacij. Reditelji so imeli srečno roko tudi pri tem, da so sprevod uredili zelo pestro, tako da je opazovalčevo oko večkrat iznenadila prijetna sprememba. Udeležba v slavnostnem sprevodu je znašala okoli 8000 naših zvestih savinjskih Slovencev in Slovenk, ko pa se je ta ogromna človeška reka zgrnila na obširen taborski prostor in pritegnila sabo tudi več tisoč opazovalcev, ki so delali sprevodu špalir, prav nič ne pretiravamo, ako cenimo to ljudsko maso na 10.000 duš.

Cerkveno opravilo

Točno po sporedu se je začelo cerkveno opravilo pod milim nebom. Cerkveni govor je imel kaplan Vesenjak. Prelep govor je izzvenel v besedah, da naj se ob spominu na trde boje naših prednikov za vero in narod tudi mi napijemo poguma, da bomo zmagali sovražnike, ki groze uničiti našo dragoceno dediščino.

Med službo božjo, ki jo je opravil sam odposlanec presvitlega g. knezoškofa mil. g. prošt dr. Matek, je vzorno pel močan pevski zbor pod vodstvom g. Mihelčiča. Na sporedu je imel same izbrane in moderne cerkvene pesmi.

Slavnostno zborovanje

je otvoril narodni poslanec dr. Hodžar, ki je ob otvoritvi orisal namen zborovanja: spomin na ustanovitev lastne cerkvene organizacije lavantinske škofije pred 700 leti. Potem slavimo spomin na žalski narodni tabor pred 60 leti. Pred desetimi leti pa smo tu položili z manifestacijo za majsko deklaracijo osnovni kamen naši svobodi v samostojni državi. Govornik se spominja dr. Kreka in nadaljuje: Spominjamo se s hvaležnostjo tudi drugega velikana, ki ga nam je Bog dal in ki je danes tu med nami. (Dolgotrajne in spontane ovacije dr. Korošcu.) Danes se klanjamo v hvaležnosti našemu voditelju dr. Korošcu.« (Ponovne dolgotrajne ovacije.) Nadalje pozdravi govornik ostale ljudske zastopnike in predlaga za predsednika današnjega zborovanja g. župana Mihelčiča. (Z navdušenjem sprejeto.)

G. Mihelčič je v svojem nagovoru povdaril, kako srečno je, če cerkev in država vzajemno sodelujeta za blagor naroda in nato prosi g. ministra dr. Korošca, da prevzame besedo.

Govor prvovoditelja našega naroda dr. Korošca

Ko se je pojavil predstavnik našega naroda, naš ljubljeni dr. Korošec, na govorniškem odru, je zajelo tisoče zborovalcev nepopisno navdušenje. Ko so ovacije našemu voditelju po daljšem času ponehale, je nastala grobna tišina in dr. Korošec je spregovoril:

Slovenci, Slovenke! Kadar se ribiču skali bistra voda, nastane za njega kriza. Mi živimo v politični krizi, voda je skaljena, motna in težko se vidi. V tej motni vodi plava riba — bodoča vlada in okoli nje stojijo ribiči, da bi jo ujeli. Riba pa šviga semtertja in nihče ne ve, kdo jo bo vjel. Ako pričakujete, da bom govoril danes o krizi, morate biti gotovi, da bi govoril o nečem, kar je kalno in se ne da nič gotovega videti. Šele črez nekaj dni bomo videli, če se bo ta riba že dala vjeti ali pa se bo podaljšalo sedanje kritično stanje. Zato vas prosim, da mi oprostite, ako ne bom govoril o politični situaciji. To bi bilo izgubljanje besedi. Govoriti hočem edino o tem, radi česar smo se danes zbrali na tem lepem zborovanju. Že od prejšnjih govornikov ste čuli ,zakaj smo prišli skupaj.

Kaj smo prinesli Slovenci v novo državo.

Slavimo 700 let, odkar imamo lastno cerkveno organizacijo, slavimo 60 let, odkar se je vršil žalski tabor in 10 let, odkar imamo lastno državo. Obhajamo deseto obletnico velikega zgodovinskga dogodka, ko smo z brati Hrvati in Srbi ustanovili svojo državo. (Živahno odobravanje).

Kadar se ljudje ženijo, se vprašujejo, kaj je prinesla nevesta k hiši in kaj je prinesel s seboj ženin. Tudi sedaj, ko smo si ustanovili svojo državo, našteva vsak od treh bratov, kakšno doto je prinesel v novo državo. Hrvatje in Srbi so prinesli s seboj lepo zgodovino, ki govori o kronanih glavah in poje junakom junaške pesmi. Mi Slovenci ne vemo o svoji zgodovini ničesar o kronanih glavah. Naša zgodovina je skromna, kakor je skromen sploh naš narod. Toda, če nas kdo vpraša, ali vi niste nič prinesli v državo, mu lahko odgovorimo. Prinesli smo sabo skromne reči. Nismo prinesli tako slavnih zgodovinskih dogodkov kakor drugi narodi, toda to, kar smo prinesli s seboj, je ono, kar drži države skupaj, je ono železo, ki se rabi v modernih konstrukcijah, da so zgradbe trajne in da ne razpadejo. Mi smo prinesli mnogo s seboj, nismo prinesli tradicije slavne preteklosti, ampak tradicijo v lepih lastnostih, ki jih mora vsak narod imeti, ako hoče, da bo država močna. (Živahni živijo-klici.)

Najprej smo prinesli s seboj **globoko ljubezen do naroda in njegove svobode.** Na nas so pritiskali naši neprijatelji in vi sami dobro veste, da ste jim morali iztrgati trg za trgom, mesto za mestof, podjetje za podjetjem. Težka je bila borba, toda naša ljubezen do naroda je premagala vse nasprotnike. To je tista ljubezen, ki govori, kako lepa so naša polja, gorice in gozdovi; kako lep je naš jezik, naša pesem in pripovest. Mi gojimo ljubezen do našega naroda, ker vemo, kako je dobro, kako zna lepo misliti in ravnati s svojim bližnjim, kako široko odprto srce ima za človeka. Vse to so naši ljudje razumeli in zato je vzplamtela v njihovih srcih ljubezen do lastnega naroda in vzklila moč, da si niso dali vzeti svojega jezika. S to veliko ljubeznijo smo vstopili v novo državo in je najboljša garancija, da države, kjer sta nam jezik in zemlja zajamčena, ne pustimo, ampak jo bomo branili, ker nam daje vse to, za kar smo se borili.

Dalje smo prinesli mi Slovenci s seboj nekaj, kar je za vsako državo temeljne važnosti. **Mi Slovenci hočemo poštenost in pravičnost za vsakega.** Hočemo enakosti za vse, kajti naš narod ni razdeljen v aristokracijo in nižje sloje, ampak mi se čutimo vsi kot bratje, ali pišemo s peresom ali v zemljo z motiko, ali s kladivom v rudniku.

V državo smo prišli še z enim bogastvom, ki ga hočemo dati celi državi. To je **žeja po kulturi, po omiki in izobrazbi.** Naše veselje so prosvetni domovi po vaseh, naše osnovne šole ob cerkvah in vse, kar se godi po naših vaseh in gre za tem,da dá našemu zavodu čim več kulture. V boju z Nemci so oni sipali med naše ljudstvo denar, mi pa dobro knjigo in smo napredovali. **Slovenec, ki drži v eni roki plug, v drugi pa knjigo, je končno vedno zmagal.** Naš ponos so prosvetne organizacije, strokovne šole, gimnazije in naša univerza (Odobravanje, Živio-klici). Mi samo želimo, da bi vse to, kar smo prinesli v državo, prevzeli tudi naši bratje in, da bi z njimi skupno lahko napredovali v organiziranem delu za kulturo.

Toda človek ne živi samo od prosvete, potrebna je tudi gospodarska in poljedelska organizacija. Tudi na tem polju smo prinesli s sabo lepo doto in to je **naše zadružništvo.** Vse ostalo zadružništvo v naši državi je moralo preboleti hude krize in ni moglo pomagati narodu tako kakor bi moralo. O našem zadružništvu lahko rečemo, da je storilo svojo dolžnost in preprečilo, da niso naših ljudi niti izdaleka tako izžemali kakor naše brate. Zadružništvo je velika pridobitev in pomeni lepo doto, ki smo jo prinesli v našo državo.

Prinesli smo s seboj tudi lepo književnost in znanost ter **smisel za red in mir.** Mi smo mirni ljudje, hočemo imeti mir, da lahko napredujemo. (Odobravanje.) Mi imamo še nekaj, Imamo **globoko vero,** ki nas spremlja v žalosti in veselju. Ljudje, ki nimajo vere, so nesrečni. Oni ne poznajo blagoslova nedelje, ko narod počiva in moli.

Ob desetletnici lahko priznamo, da sicer nimamo državne, dinastične, plemenitniške in vojne preteklosti, smemo pa zahtevati, da se nam prizna bogat delež, ki smo ga prinesli v državo. Imamo samo to željo, da se naša dota razdeli ravnotako bogato med Hrvate in Srbe. Če bodo oni to našo doto sprejeli, bo dobila ta država temelje, ki jih nihče ne bo mogel razbiti.

Stran s strupom in blatom »Jutra« iz naših hiš!

Če bi nam kdo rekel, kaj pomaga, ko pa niste vsi taki, mu lahko odgovorimo takole: Tudi v družini, kjer je več sinov, se lahko eden izpridi. Tudi v našem narodu so taki ljudje, toda to so tisti, ki so se ponesrečili. Napadajo vero, narodnost in kadar jim gre v račun, niti z državo niso zadovoljni. (Tako je!) Toda povedati moramo vsem, da njihovo mišljenje ni merodajno, odločilno je mišljenje velike večine našega naroda. (Živahno pritrjevanje.) Oni morajo napadati naše ljudi, ker hočejo, da bi postali tudi mi taki kakršni so sami. Zato mečejo blato na nas, da bi bili tudi mi blatni. Toda mi se s prezirom otresamo tega blata. **Potrebno je, da slovenski narod pokaže, kaj misli o tem blatnem časopisju, ki je prišlo kakor šiba nad slovenski narod.** Toda, kadar je naš narod pogledal bistro v oči nasprotniku in ga odgnal že na pragu hiše, je vedno tudi zmagal. **Tudi danes je treba odločno nastopiti proti onim, ki nosijo strup in blato v naše hiše.** Bodite prepričani, da se bodo potem poskrili in postali ponižni in pohlevni.

Naša slovesna obljuba.

Obljubimo danes, **da hočemo ostati zvesti svojemu slovenskemu narodu, svoji zemlji in svojemu jeziku. Danes pa tudi poudarjamo, da hočemo biti slejkoprej zidarji moči in slave naše jugoslovanske države.** (Spontani živijo klici.) Nihče nas ni silil, da smo vložili kamne v zgradbo te države, zato pa tudi hočemo v državi svobodno in prosto dihati. **Ohranimo ljubezen do vere, narodnosti in države in do ujega, ki močno ljubi slovenski narod, do našega kralja.** (Živahne in dolgotrajne ovacije kralju.) Državi hočemo svobodno služiti!«

Po končanem govoru je ljudstvo priredilo svojemu voditelju nepopisne ovacije, ki so se večkrat spontano ponovile.)

Zahvala Slovenske Krajine dr. Korošcu

Ganljiv je bil prizor, ko je voditelj prekmurskih katoliških Slovencev g. narodni poslanec **Klekl** prinesel taboru pozdrave prekmurskih bratov, poudarjajoč, da Mura ni za Prekmurce nikaka meja ločnica, temveč, da se tudi Prekmurci čutijo kot nerazdružljiva narodna celota.

V znak hvaležnosti in priznanja za očetovsko zanimanje in ljubezen, ki jo je dr. Korošec vedno gojil proti Prekmurju, se mu je na taboru v Žalcu predstavila deputacija prvoboriteljev naših prekmurskih somišljenikov, katerih voditelj se je g. ministru z neverjetno lepimi besedami zahvaljeval za odločno pomoč, ki jim jo je dr. Korošec nudil v času, ko je prekmursko ljudstvo preživljalo tako težke čase. Zlasti se je opazilo, da je rekel voditelj deputacije g. ministru: »Ko so bili naši domovi in naše družine v največji nevarnosti, ste Vi, g. minister, prihiteli k nam in nas tolažili. Sedaj, ko Vas blatijo nevredni ljudje, so nas pa naše prekmurske matere poslale k Vam, da Vam iskažemo svojo udanost in odločno obsodimo ljudi, ki Vam kradejo čast!« Nato so poklonili g. ministru lepo diplomo v znak hvaležnosti prekmurskega ljudstva.

Govor mariborskega oblast. predsednika dr. Leskovarja

Na govorniški oder je stopil burno pozdravljen predsednik mariborske oblastne skupščine g. dr. **Leskovar.**

Potem, ko je govornik poudaril, kako smo Slovenci, čeprav brez lastne države in slabo ščiteni od tujih vladarjev, z lastnimi narodnimi močmi kljubovali vsem zunanjim sovražnikom, Turkom, Nemcem, Lahu, je prešel na našega največjega sovražnika, ki je v naši sredi.

Naš največji sovražnik,

to je liberalizem, ki se je z njim od Nemcev okužil dobršen del naše inteligence. To je bil nevarnejši sovražnik kakor Turk, ker je prišel tiho in neopaženo. Vstal je **Mahnič** in pokazal pravo pot. Njegovo delo sta nadaljevala **dr. Krek** in **dr. Korošec.** V najlepšem skladu z zapovedjo: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe, so se lotili dela za tistega, ki je bil pomoči najbolj potreben. Na zadružni podlagi so osnovali celo vrsto posojilnic, ki so rešile naš narod najprej gospodarsko vpliva tujega kapitala. Nam je bilo zato prihranjeno izmozgavanje, vsled katerega so n. pr. naši bratje Hrvati morali toliko pretrpeti. Tudi v kulturnem oziru pomenijo imena Mahnič — Krek — Korošec osvoboditev izpod tujega vpliva. V kulturnih organizacijah, v Orlu, mladeniških in dekliških zvezah se je vedno gojila narodna zavest in zavest vzajemne pomoči. Osvobojen liberalizma na gospodarskem polju in njegovega vpliva na kulturnem in moralnem, je stopil naš narod v strašna leta svetovne vojne.

Za Jugoslavijo.

Ko so grozote vojne pripeljale slovenski narod na rob obupa, je vstal naš dr. **Korošec** (ponovne viharne ovacije) in zaklical izmučenemu narodu, da je prišlo njegovo odrešenje! Postavil se je neustrašeno na čelo deklaracijskega gibanja, tako da je bil naš narod pripravljen na vstajenje, ki je prišlo z zedinjenjem s Srbi in Hrvati v narodno državo. Evangelist Krek je, žal, prezgodaj legel v grob; zapustil nam je pa kot smernico našega delovanja oporoko, da moramo združeni vse svoje moči posvetiti naši mladi jugoslovanski državi v njen procvit, kulturo in blagostanje. Naš narod je razumel te besede, ker vemo, da zunaj te države za nas ni napredka. (Gromovito odobravanje.)

Boj »Jutru« in jutrovcem.

Stari liberalci so pljuvali na vse, kar nam je bilo sveto in so imenovali naše gibanje »strup iz Judeje«. Prezirali so namenoma vse, kar so katoliški voditelji slovenskega naroda storili dobrega in velikega, vse oblatili in skušali umazati. Isto delajo njihovi verni nasledniki jutrovci. Sikajo in pljuvajo smrad svojega časopisja na našega voditelja dr. Korošca (viharni gromoviti klici: Živijo dr. Korošec!), zato, ker nočejo pustiti oblasti našemu slovenskemu ljudstvu. Na nas je, da tega ne bomo dopustili. Naši predniki so zgrabili, če je pretila nevarnost, za jekleno orožje, mi pa imamo drugo nič manj občutljivo orožje. **Nihče na svetu nas ne more siliti, da podpiramo onega, ki je naročen na »Jutro« in da občujemo z ljudmi, ki ga berejo.** Le z našimi ljudmi se bomo družili in samo naše ljudi podpirali. Tako se bomo na uspešen način otresli tistih, ki žalijo našega voditelja dr. Korošca in z njim ves slovenski narod. (Navdušeno pritrjevanje.)

Za neodrešene brate!

Pri našem delu pa ne smemo nikdar pozabiti, da živi nad pol milijona naših bratov pod tujim jarmom. Ako bomo živeli krščansko življenje in ga dosledno uvajali tudi v javnost, smemo z gotovostjo upati, da se bomo nekoč zedinili. »Takrat se bo v polni meri izpolnil naš stoletni sen, takrat nam bo napočil dan moči in pa slave.«

Tudi govoru dr. Leskovarja je sledilo ogromno odobravanje vseh zborovalcev.

Govor ljubljanskega oblastnega predsednika dr. Natačena

Na govorniški oder je stopil nato živahno pozdravljen predsednik ljubljanske oblasti dr. Natlačen, ki je izvajal:

Neizprosen obračun z jutrovskim časopisjem!

Danes se je že večkrat omenilo časopisje, ki širi strup in blato po slovenskih hišah. Težko mi je, da Vas moram pozdraviti v imenu tiste oblasti, iz katere ta strup prihaja. (Klici: Proč s tem časopisjem!) Bilo je v času, ko je cvet slovenskega ženstva izročil dr. Korošcu tisoče podpisov za majniško deklaracijo. Takrat se je na banketu v Unionu oglasil k besedi dr. Kramer, mož, ki daje odločilno smer svobodomiselnemu časopisju in govoril dr. Korošcu: »Vi ste res mož tiste velike ljubezni, ki izpoljnjuje dr. Krekovo oporoko in ste mož tistega velikega poguma, ki ga je treba našim voditeljem. Ne varajmo se: sedanja doba bo končala. Po vsaki zmagi se pričenja notranja evolucija naroda. Ne bodo prenehala nasprotja, toda prepričan sem, da nikdar več tista sovražnost ne bo delila naših vrst.«

Ako primerjamo te besede, ki jih je govoril dr. Kramer pred 10 leti dr. Korošcu z blatenjem v besedi in sliki, ki ga imam priliko ponovno gledati v tistem časopisju, ki mu načeluje isti dr. Kramer, moramo z obžalovanjem konstatirati, da so šli ti ljudje drugo pot. Mislim, da je naša dolžnost, da kar najostreje obsodimo časopisje, ki blati in žali našega voditelja in s tem ves slovenski narod. (Klici: Sramota.) Ne smemo danes narasen brez sklepa ,da bomo šli proti temu strupu in blatu v neizprosen boj. (Tako je!) — Ne bomo mirovali prej, dokler ne zatremo vsak v svojem krogu tega strupenega časopisja. Vsak, ki podpira to časopisje ,je soodgovoren za nesaslišana sramotenja slovenskega imena. Z združenimi močmi moramo s tem časopisjem obračunati.

Govoru dr. Natlačena je sledilo gromovito odobravanje, na račun liberalnega časopisja pa je deževalo najkrepkejših obsodb.

Slovenski liberalizem v znamenju frankfurtarice

Nato je pozdravil tabor dr. Hohnjec v imenu mariborske prosvetne zveze.

Potem ko je govornik povzel zgodovino slovenskih narodnih taborov, je prelepo dejal:

»Takrat, za časa taborov, sta bili krščanska misel in slovenska narodna ideja harmonično združeni. Slovenski liberalizem se ni zbral ob belo-modro-rdeči zastavi, ampak pod frankfurtarico. (Tako je!) Zato imamo mi, katoliški Slovenci, najmočnejši razlog, da obhajamo ravno mi 60-letnico slovenskih taborov. SLS je dedinja in glavna nositeljica tistih idej, iz katerih so vzcvili veličastni slovenski tabori. Iz teh idej je tudi priklila majniška deklaracija. Pravico proslavljati te svečane spomine imamo mi in nobena druga stranka med Slovenci, najmanj pa stranka slovenskega meščanskega liberalizma, samostalno-demokratska stranka in z njo združena stranka nekdanjih kmetskih samostojnežev, sedanjih slovenskih radičevcev, Svobodomiselnost teh strank je sama laž in hinavščina, njuno rodoljubje je le firma, pod katero se opravljajo strankarski posli. S brezprimernim cinizmom, ki je lasten ljudem nekrščanskega nazora, onečaščajo in omadežujejo ti ljudje naše narodne in verske svetinje. Ostudno in surovo pisanje »Jutra«, »Domovine« in »Kmetskega lista, nad katerim se v teh dneh zgraža slovensko ljudstvo, je najboljši dokaz za to, da ti ljudje in ta stranka nimajo niti najmanj pravic, da bi si lastili dedščino tako velikih narodnih pokretov med našim ljudstvom, kakor so bili slovenski tabori pred 60 leti in doba jugoslovanske majniške deklaracije pred 11. in 10. leti. Takrat so naše ljudstvo vzbujale, bodrile in vnemale slovenske in krščanske ideje. Prvoboritelji teh idej pa smo bili ter smo tudi danes mi, samo mi!«

Tudi te krepke besede so bile predmet mogočnega odobravanja.

V imenu katoliškega akademskega društva »Zarja« je pozdravil tabor g. akademik Miroslav Tozon. Ko je govornik omenil, da je dr. Korošec častni član »Zarje«, je množica svojemu voditelju priredila ponovno živahne ovacije.

Kdor blati našega voditelja, blati slovenski narod!

Za jugoslovanski poslanski klub je govoril g. poslanec Sušnik:

Pozdravljam tabor ne samo v imenu vaših narodnih poslancev, ampak tudi v imenu poslancev ljubljanske oblasti, ki imajo danes širom Slovenije protestna zborovanja proti ogabnemu načinu političnega boja, ki ga je začelo poživljati svobodnjakarsko časopisje z »Jutrom« na čelu.

V nadaljnjem je govornik poudaril, kako je potrebno, da vse naše javno življenje temelji na temelju krščanskih načel, iz katerih edino more vzbrsteti trajna ljubezen do naroda. Ko smo se politično združili in zedinili z brati Srbi in Hrvati, smo pokazali veliko državotvorno silo in velik smisel za čim širšo uvedbo avtonomije, kar dokazuje naše delo v parlamentu in zlasti v obeh slovenskih skupščinah. Poudariti moramo tudi, da je naš slovenski narod znal vedno braniti čast in ponos svojega naroda in svojih voditeljev. Dr. Korošec je prevzel zelo odgovorno mesto v državni upravi. Ne samo vsi dobri naši državljani, temveč tudi resni ljudje zunaj državnih mej, so priznali, da je dr. Korošec pokazal s tem svojo veliko državniško sposobnost. (Živel dr. Korošec!«) Toda našli so se elijalti v lastnem narodu. S tega mesta jim moramo povedati, da kdor napada našega voditelja, napada čast in ponos slovenskega naroda. Današnje zborovanje naj bo obenem vidna manifestacija ljubezni in zvestobe, ki jo dolguje slovenski narod dr. Korošcu. (Zborovalci so z navdušenjem sprejeli govornikova izvajanja in ponovno vzklikali dr. Korošcu.)

Orli za dr. Korošca.

V imenu Slovenske orlovske zveze je prinesel taborjanom pozdrave dr. Vršič, ki je izvajal: Orlovska mladina bo v vseh bojih odločno stala na strani slovenskega ljudstva in se odločno pridružuje protestu proti nezaslišanemu blatenju našega voditelja.

Gdč. Jurjevčičeva je pozdravila tabor v imenu Slovenske orliške zveze, ki vrši veliko kulturno delo med slovensko šolsko mladino.

Pozdrav zastopnika cerkve.

G. stolni prošt dr. Matek je v svojem pozdravnem govoru poudaril pomen proslave 700 letnice lavantinske škofije in orisal boje našega naroda za osvobojenje v političnem in gospodarskem oziru, ki ga je katoliška duhovščina, izhajajoča iz naroda, vedno podpirala in ga vodila. Duhovščina je bila prepričana, da je potrebno za uspevanje verskega življenja vsaj nekaj gmotnega blagostanja in je zato vedno kazala razumevanje za socialne in gospodarske zadeve svojega ljudstva. Gospod prošt je pozdravil tabor kot odposlanec presvitlega g. knezoškofa dr. Karlina, ki želi taboru čim lepšega uspeha.

Nato je predsednik tabora g. Mihelčič prečital pozdravno pismo ljubljanske Prosvetne zveze.

Nato je predsednik prečital še sledeči brzojav: »Udeleženec žalskega tabora leta 1888. odboru in udeležencem tabora krikratni gromoviti Slava. Meško, kapeljski zlatomašnik.«

Ob navdušenem odobravanju je predsednik predlagal, da se odpošlje Nj. V. kralju udanostna brzojavka. Tudi g. škofu Jegliču je tabor poslal pozdravno brzojavko.

G. tajnik Peršuh je nato prečital

poslanico

katero v celoti priobčimo jutri in od katere danes prinašamo sledeči odstavek:

Po zaslugi slovenskega svobodomiselstva (liberalizma) so se v slovensko javno življenje vtihotapili načini javnega udejstvovanja, ki globoko šalijo slovensko dušo, ki predstavljajo slovenski narod na zunaj kot narod pretepačev in brezobzirnežev, ki izrabljajo slovensko besedo za sramotenje najplemenitejših svojih sinov in mečejo z doslej v zgodovini slovenskega naroda neznano predrznostjo blato nehvaležnosti na samo svetlo in od drugih narodov nam zavidano osebnost dr. Korošca. Obsojamo najodločneje tak način javnega udejstvovanja ter moško izjavljamo: Če smo bili doslej napram takim pojavom neodločni, bomo poslej vojaki, ki se zavedajo svetosti svojega poklica. Zgražamo se nad možnostjo, da je »Jutro« prineslo karikaturo, v kateri na podli način blati dr. Korošca. Isti list pa v družbi z »Domovino« in »Kmetskim listom« tudi sicer stalno sramoti osebo našega dr. Korošca. Smatramo, da je mera našega potrpljenja polna. Radi tega izrekamo sledečo našo zaobljubo:

Slovesno in z moško besedo obljubljamo vpričo voditeljev katoliškega slovenskega naroda, da bomo vedno in povsod čuvali ugled slovenskega javnega življenja, da se bomo borili z vsemi silami za čistost slovenskih političnih razmer in da bomo svojo borbo usmerili radi tega v cilj, da se uniči »Jutro« in njemu sorodno časopisje. V tej borbi, ki jo istovetimo z borbo proti sovražnikom slovenskega naroda in naše države bomo verno sledili navodilom svojih voditeljev. V ta boj gremo z geslom: Bog z nami!

Zasužnjene brate in sestre v Italiji, Avstriji in v Madjarski pozdravljamo z zagotovilom, da katoliško slovensko ljudstvo spremlja njihove borbe in njihovo trpljenje z ljubeznijo ter bo storilo vse, kar bo služilo njim v obrambo in zasiguranje njihove bodočnosti.

Vtis te zaobljube je bil nepopisno svečan in mogočen. Tisočglave množice so jo odkritih glav in z dvignjeno desnico glasno in spontano izgovarjale. Godba je še zaigrala državno himno, nakar se je s petjem prelepe »Povsod Boga« impozantno zborovanje zaključilo.

„Jutro“ pred sodiščem naroda

V nedeljo je narod naš sam izpregovoril. Širom Slovenije je bilo nebroj sestankov in zborov, v katerih je naše ljudstvo povedalo svojo besedo.

Ugotavljamo, da je bila to vrsta najrednejših in najmočnejših zborov zadnjih let. Kljub strahoviti vročini so se zbirali možje in fantje od blizu in daleč. **Vladala je tolika odločnost in samozavest, da je presenečala tudi dobrega poznavalca naše organizacije.** Možje so drug za drugim govorili. Govorili z ognjem, ki je izdajal, **kako globoko vsak v tem trenutku čuti dolžnost do stranke, dolžnost kaznovanja klevetnikov, ki so se spozabili nad vzvišeno osebnostjo dr. Antona Korošca.** Bramba časti svojega voditelja stranke in vsega gibanja je tako prevzela vse vrste naše, da je pred to najvažnejšo stvarjo padla vsaka druga zadeva v pozabljenje. Vrste so hotele, čutile in mislile le eno: **Čast našemu načelniku, kazen klevetnikom.**

Priobčujemo danes le nekatera iz kopice poročil, ki so prispela o nedeljskih zborih že prispela.

Ljubljanska okolica

V nedeljo, 15. t. m. dopoldne se je vršil v Rokodelskem domu v Ljubljani sestanek zaupnikov SLS za Ljubljansko okolico, ki je bil izredno dobro obiskan. Poročala sta o političnem položaju, zlasti o političnem razvoju zadnje tedne in o grdi gonji, ki jo upriza a časopisje SDS, nar. poslanec Smodej in oblastni odbornik dr. Brecelj. Iz poročila posl. Smodeja, ki je navajal dokumentarične izjave voditeljev KDK, je bilo jasno, da samostojni demokrati in njihovi pomagači nesrečni in vse obsodbe vredni dogodek v narodni skupščini zlorabljajo samo v strankarske namene, da v agitacijske namene eno govore, drugo pa mislijo. Ljudem govore, da so za revizijo ustave, za federacijo, za osamosvojitev prečanskih pokrajin, v Belgradu pa g. Pribičevič daje slovesne izjave, da kmečko-demokratska koalicija najenergičnejše zavrača samo misel, da bi bila proti državi in državnemu edinstvu, da so njeni prvaki s svojim delom podali v tem oziru več dokazov in zaslug, kakor oni, ki jim sedaj očitajo protidržavnost. Še zadnje tedne so govorniki KDK v parlamentu lomili kopje za narodno edinstvo, zlasti g. Pribičevič. Navdušujejo se za volitve, prepričani, da bodo z demagoštvom in podtikanjem krivde na uboju v parlamentu koaliranim vladnim strankam premotili ljudstvo in si priborili vsaj 150 mandatov. G. Pribičevič je poostroval borbo, da bi rešil svojo politični smrti zapisano stranko, ji vlil novega poleta in življenja. Zato je s svojo taktiko v parlamentu oviral delo in sedaj ne pristaje na delovno nevtralno vlado, marveč hoče samo volitve; zato se tudi razpaljujejo politične strasti in to za vsako ceno. Država in narod sta trpela že dovolj škode; od samih volitev, ki stanejo ogromno denarja in prinašajo vsakokrat zastoj v državni upravi, se ne pride do rednega dela za daljšo dobo, ki ga ljudstvo opravičeno želi in je sito brezplodnih volivnih eksperimentov.

K besedi se je oglasila cela vrsta zaupnikov, ki so najostreje obsojali nemoralno, hujskajoče in lažnjivo poročanje liberalnega časopisja in pozivali navzoče, da je treba začeti najodločnejšo borbo proti takemu časopisju, ki zastruplja javno mnenje in korumpira takoimenovane »radovedne bravce«. Slišalo se je tudi par pikrih pritožb, da lokalne oblasti v Sloveniji mirno pripuščajo v teh listih blasfemične slike in hujskajoče članke, kar ne more odgovarjati navodilom centralne vlade, ki je mislila samo na pomirjenju razburkanih duhov. Vsi govorniki so izražali zaupnice in zahvalo Jugoslovanskemu klubu in voditeljem SLS, g. dr. Korošcu. Soglasno in z velikim navdušenjem je bila na kraju sprejeta v tem smislu resolucija, nakar je g. oblastni poslanec Perme, ki je vodil sestanek, istega zaključil med ovacijami, ki so jih navzoči priredili svojemu poslancu in z živioklici na g. dr. Korošca in Jugoslovanski klub.

Moste

V nedeljo, 15. t. m., ob pol 12. se je vršil v društvenem domu v Mostah pri Ljubljani sestanek zaupnikov SLS, ki je bil prav dobro obiskan. Vodil ga je g. župan Oražem, poročal je pa g. posl. Smodej. Soglasno in z navdušenjem je bila po izčrpnem poročilu posl. Smodeja sprejeta resolucija, ki izraža g. dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu neomajno zaupnico in zahvalo, ogorčenje in stud pa nad slovenskim liberalnim časopisjem, ki blati, kar nam je kot Slovencem in kristjanom svetega.

Črnomelj

V prenapoljnjenih društvenih prostorih se je vršil v nedeljo shod SLS v Črnomlju, na katerem sta poročala posl. dr. Kulovec in obl. posl. Jos. Nemanič. S frenetičnim odobravanjem so spremljali zborovalci izvajanja dr. Kulovca, ki je poročal o političnih dogodkih in stališču SLS, ki ga bo brezobzirno zavzela proti obrekljivim klevetam slovenskih žerjavovcev in samostojnežev. Na shodu je bila sprejeta resolucija, ki izraža neomajno zaupanje dr. Korošcu. Po javne mshodu se je vršil shod zaupnikov za črnomeljski sodni okraj. Poročal je poslanec dr. Kulovec. Po živahni debati so se sprejele soglasno direktive vodstva SLS, ki jih bodo zaupniki vsak v svojem okrožju izvršili.

Novo mesto

Za včeraj, ponedeljek, 16. jul. je bil sklican shod zaupnikov SLS za novomeški sodni okraj. Dasi je bil izredno vroč dan in je vse prebivalstvo zaposleno v žetvi, se je od 120 vabljenih, shoda udeležilo 115 zaupnikov. Shod je otvoril in vodil župan šmihel-stopiške občine g. Brulc, poročal pa je v dveurnem govoru posl. dr. Kulovec. Na shodu je vladalo najprijetnejše razpoloženje. Soglasno so bili sprejeti sklepi, ki jih bodo zaupniki vsak v svojem okraju izvršili. Shod je kaj drastično dokazal, da so tudi v novomeškem okraju za vedno minili časi izza leta 1920, ko so mogli samostojneži z lažmi uspešno begati ljudstvo. Med drugim so bile sprejete tudi sledeče resolucije:

Zaupniki SLS, zbrani na zboru, dne 16. t. m. v Novem mestu jemljejo na znanje poročilo poslanca g. dr. Kulovca ter ugotavljajo:

1. Da je »Jutro«, Domovina«, »Slov. Narod«, »Kmetski list« in »Ponedeljek« s pisavo, naperjeno proti dr. Korošcu, voditelju Slovencev, kruto žalilo nele našega vodjo, temveč celi naš narod, ker je vse naše gospodarske, kulturne in politične življenje v najtesnejši zvezi z našim dr. Korošcem.

2. Zaupniki SLS novomeškega okraja se zavezujejo pri svoji časti, da bodo pričeli proti prej navedenim časopisom najostrejšo borbo s tem, da ljudi, ki te časopise naročajo in so vsled tega za nesramno gonjo proti naši skupni stvari soodgovorni, ne bodo več podpirali ne gospodarsko, ne kako drugače in da bodo vse storili, da se zastrupljanje našega ljudstva po tem časopisju ustavi, kaj šele, da bi katerega teh listov sami podpirali z naročnino;

3. Zaupniki bodo skrbeli, da pride do ušes vsakega poštenega človeka, katerim listom je treba napovedati brezobziren boj in da bodo v ta boj organizirali vso našo pošteno javnost.

4. Dr. Korošcu in poslanskemu klubu SLS izrekajo zaupniki svoje neomajno zaupanje in zahvalo za njih delo v korist svojemu narodu. To naše zaupanje naj bo načelniku naše stranke v zadoščenju za krute žalitve, prizadejane mu po brezvestnih nasprotnikih.

Krško

Na zboru zaupnikov SLS v Krškem je mesto posl. Sušnika, ki je kot podnačelnik Jugoslovanskega kluba moral prisostvovati narodnemu taboru v Žalcu, govoril urednik Miha Krek. Po poročilu so zaupniki priredili navdušene ovacije dr. Korošcu in posl. Sušniku in so na predlog predsednika gospoda Štruklja soglasno in z največjim odobravanjem sklenili resolucijo, v kateri izražajo dr. Korošcu, posl. Sušniku in Jugoslovanskemu klubu popolno priznanje, zahvalo in zaupanje in najodločneje obsojajo v enaki meri tako zločin Puniša Račiča sam kakor klevete »Jutra« na naslov dr. Korošca. Resolucija naglaša, da »Jutrov« zločin za slovensko javnost ni nič manjši kot Račičev in poziva zaupnike, naj resnico o belgrajskih dogodkih povsod odločno povedo, da se tako zatro laži, ki jih širi SDS.

Kostanjevica

Zbor zaupnikov v Kostanjevici je najenergičneje protestiral zoper klevete »Jutra« in njegovih pomagačev Poročal je poslanec Tomazin. Povdarjalo se je zlasti, da bi »Slovenca«, posebno nedeljskega, morali kolportirati prav v vsaki župniji. Sklenili smo sledečo resolucijo: Zbor zaupnikov SLS v Kostanjevici z največjim ogorčenjem protestira proti podlemu in nesramnemu sramotenju voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca in mu izraža s tem svoje popolno zaupanje in najprisrčnejše simpatije. —

Cerklje ob Krki.

V nedeljo smo imeli pri nas velik shod SLS, na katerem je posl. Tomazin poročal o zadnjih političnih dogodkih. Zborovalci so enodušno izrekli zaupnico dr. Korošcu, poslancu in Jugoslovanskemu klubu. Zbor z gnusom obsoja »Jutrove« klevete in poziva vodstvo SLS naj vodi boj proti zločinskemu tisku z vso vztrajnostjo in odločnostjo.

Brežice

V nedeljo 15. t. m. se je v Brežicah vršil dobro obiskan zaupniški sestanek SLS za cel okraj. Zbor je vodil oblastni poslanec g. Podvinski, poročal pa je narodni poslanec dr. Gosar. V poljudnih besedah je opisal politične razmere v parlamentu pred zločinskim umorom. Pokazal je, kako namenoma nasprotno SDS časopisje dolži našega voditelja dr. Korošca krivde na tem dejanju, da bi s tem v preprostih čitateljih zbudili nezaupanje in v kalnem ribarili. Vsi zborovalci so enodušno izrekli zaupnico dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu ter sklenili dosledno in brezobzirno zavračati »Jutro«, »Domovino« in njihove podpornike.

Kamnik

Zbor zaupnikov SLS za kamniški sodni okraj se je vršil preteklo nedeljo v »Kamniškem domu« ob obilni udeležbi. Na zboru so go-

vorili: drž. poslanec g. **Štercin**, ki je kot očividec dogodkov v parlamentu pojasnil obžalovanja vredni slučaj, obl. poslanec g. **Mazovec**, ki je orisal podlo pisanje nasprotnih listov, **okrajni** predsednik SLS dr. **Žvokelj**, ki je v sijajnem govoru razkrinkal demagogijo in poditikanja nasprotnikov in g. kaplan **Gornik** iz Mengša. Zbor je ogorčeno obsodil nastopanje nasprotnikov proti našemu voditelju, ministru dr. Korošcu in je sprejel zadevno resolucijo ter izrekel njemu in Jugoslovanskemu klubu neomajno zaupanje.

Moravče

Shod zaupnikov SLS, ki se je vršil za brdski okraj v Moravčah dne 15. julija 1928 ogorčeno ugotavlja, da je pisanje »Jutra«, »Domovine« in »Kmetskega lista« v času od 22. 6. 1928 tako strašno podlo in zločinsko, da je gotovo doseglo višek nesramnosti. Če si ljudje, ki si niso izmili in si nikoli ne bodo krvi, ki se jih drži izza trboveljskih dogodkov, upajo očitati krivdo na umoru v narodni skupščini stranki, ki obsoja sploh vsak umor, je to hudobija, katere je pač malokdo zmožen. S krvavo sliko pa, ki jo je priobčilo »Jutro« in za njim »Domovina«, so si liberalci zaklicali kakor nekdaj Judje: »Ta kri naj pride na nas in nad naše otroke.« Sklep vseh poštenih ljudi pa naj bo danes: Oglejmo si hiše, kjer se bere in naroča »Jutro«, »Domovina« in »Kmetski list«. Svojemu preizkušenemu voditelju izrekamo neomajno zaupanje.

Resolucija je bila sprejeta ob splošnem navdušenju.

Na zboru je oblastni poslanec Poznič pobil laži, ki jih trosijo liberalci in zlasti samostojneži glede proste žganjekuhe.

Ribnica

Za ribniški sodni okraj je bil sestanek zaupnikov SLS v Ribnici. Poročal je obl. poslanec dekan Škubic. Polnoštevilno obiskan zbor je sklenil resolucijo, v kateri izreka zaupanje in zahvalo dr. Korošcu in Jugoslovanskemu klubu, obsoja »Jutro« in vsem zaupnikom ukazuje, da morajo zastaviti vse svoje sile proti klevetniškemu liberalnemu tisku.

Višnja gora

Zbor zaupnikov SLS v Višnji gori je sklenil sledečo resolucijo:

Volivci SLS, zbrani v ogromnem številu na shodu v Višnji gori iz občin: Višnja gora, Žalna, Polica, Leskovec, Dedni dol, Draga in Križka vas z sedmimi župani in občinskimi odbori ogorčeno protestirajo proti nesramni, lažnivi in neumni pisavi (karikaturi) v »Jutru«, »Domovini«, »Slov. Narodu«, »Kmetskemu listu« proti voditelju našega naroda gosp. dr. Antonu Korošcu, naši stranki in našim poslancem. Zavezujemo se in izjavljamo, da bomo izvajali vse posledice proti vsem, ki podpirajo, plačujejo ali bero te liste, dokler ne da ta za resnico nedostopni tisk primernega zadoščenja.

Smartno pri Litiji in St. Vid pri Stični

Na zboru v Šmartnem pri Litiji in Št. Vidu pri Stični je poročal oblastni odbornik in ljubljanski podžupan prof. **Jare**. Oba zbora sta v soglasnih resolucijah obsodila »Jutro« ter izrekla zaupnico dr. Korošcu in vodstvu SLS.

Radič piše

Zagreb, 16. julija. (Tel. »Slov.«) Na vprašanje novinarjev, kako Radić v podrobnostih gleda na današnji položaj, sicer ni hotel dajati izjav; rekel je samo, da sta v državi danes samo dva faktorja, ki bi mogla urediti razmere v državi, to sta narod in kralj. Čeprav ni hotel odgovarjati na posamezna vprašanja in dajati informacije za javnost, vendar se zdi, da hoče na resen način objaviti svoje mišljenje o stanju v državi in o ureditvi razmer s tem, da marljivo dela in piše v »Narodnem valu« o stvareh tako, da odgovarja njegovemu prepričanju. Tako je danes ponovno izšla posebna izdaja »Narodnega vala«, v kateri s svojim lastnim podpisom prinaša članek londonskih »Times« od 10. t. m. Člankar v »Times« naglaša veliko veselje Hrvatov, da se je Radić vrnil v Zagreb in podrobno popisuje povratek. Pravi, da se je Radić odločil zahtevati homerule oziroma hrvatsko državno samostojnost. — Radić v članku nikjer ne omenja, da stoji na tem stališču, temveč pojasnjuje smisel homerule. Naglašal je, da bi bila homerule švindel, če bi ne bilo samostojnih financ.

Mihajlev ubit?

Belgrad, 16. julija. (Tel. »Slovenca«) — Danes so iz Caribroda prišle še nepotrjene vesti, da je bil ponoči v Sofiji ubit Vanče Mihajlev, znani voditelj Macedoncev, ki mu je bolgarska javnost očitala uboj generala Protogerova. Prihajajo tudi nekatere druge vesti, toda vse te je še nepotrjeno.

Belgrad, 16. julija. (Tel. »Slov.«) V ministrstvu za kmetijstvo se izdeluje načrt velike konference, na kateri naj bi se razpravljalo o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z ribarstvom. K sodelovanju bodo poklicali naše najbolj znane strokovnjake. Sklepalo se bo tudi o zakonskem načrtu o ribarstvu, ki bi veljal za vso državo.

Intrige SDS proti nevtralni vladi

Kakšni so po meniu SDS nevtralni kandidati? - Posvetovanja slabo napredujejo - Srbskih kandidatov še ni - izjava g. Hadžiča

Belgrad, 16. jul. (Tel. »Slov.«) Mandatar krone g. general Hadžič je tekom današnjega dneva nadaljeval razgovore z nekaterimi kandidati. Tako je imel sestanek z dr. Pliveričem, direktorjem Hrvatske štedionice in dr. Rakičem. Zanimivo je dejstvo, da hrvatski kandidati odklanjajo sodelovanje v nevtralni vladi, ki bi delala z današnjo skupščino. Zato vlada proti njim precejšnje nerazpoloženje, ker kažejo tako malo zanimanja za velike državne potrebe, ki so na dnevnem redu. Smatra se, da stoje pod vplivom Pribičeviča, kar na nek način čudno vpliva na one kroge, ki so delali na to, da pride do sestave take vlade, ki bi imela za cilj in nalogo, da pomiri Hrvate oziroma prečane sploh. Samostojni demokrati pa bi radi nevtralni vladi podtaknili kukavičja jajca in se zelo trudijo, da bi spravili na kandidatska mesta svoje najbolj zanesljive pristaše. Tako spravljajo slovenski liberalci v ospredje tajnika Mohoriča in dr. Windischerja, tajnika zbornice TOI, ter nekatere svoje zagrebške pristaše. V prizadetih krogih se te kandidature smatrajo samo kot dokaz, kako daleč se je pri ljudeh razpasla ambicioznost. Za te kandidature se sicer nihče drug ne zanima. Zanimivo je tudi, da se iz srbskih krogov dosedaj ne navajajo nobeni kandidati, razen dr. Gjuriča, poslanika v Londonu in našega rimskega poslanika g. Rakiča. Danes je prispel v Belgrad zdravnik iz Splita dr. Račič, ki se je takoj po svojem prihodu javil v dvoru, nato pa imel sestanek z g. generalom Hadžičem. Istotako je tekom dopoldneva dospel semkaj g. dr. Pliverič, zastopnik generalnega ravnatelja Prve hrvatske štedionice, in obiskal mandatorja g. Hadžiča. Odhajajoč je dejal časnikarjem: »Jaz sem se samo interesiral pri mandatorju krone o položaju. Mi mu stojimo na razpoloženju, če bo potreboval še kakih podatkov.« Mandator krone general Hadžič je bil nato sprejet pri kralju ter mu je sporočal. Časnikarjem je nato izjavil sledeče: »Nič posebnega nimam za vas. Razgovarjam sem se dosedaj samo z dvema kandidatoma, vendar ne o tem, če pristaneta na vstop v vlado. Izmenjali smo samo misli o pogledu na položaj.«

Po vesteh, ki jih je prejel general Hadžič, pride naš poslanik v Rimu Rakič že jutri, poslanik v Londonu Gjurič pa šele pojutrišnjem.

Zvečer je general Hadžič sprejel časnikarje in jim je dal sledečo izjavo: »Poklical sem vas gospodje, kot časnikarje, da vam v par besedah povem, kakšna bi bila vlada, ki bi jo naj jaz sestavil in kakšne naloge bi imela. Sprejemajoč mandat sem ga razumel kot dolžnost, da ustvarim neviralno vlado, ki bi bila sestavljena od ljudi, ki se v strankarskem boju niso izpostavljali, pa so vendar delovali v raznih strokah našega javnega življenja. Na ta način izbrani ljudje bi po mojem mišljenju lahko pristopili k pomirjenju strasti v državi in bi se ti ljudje iz vseh strani naše države, ki so istih nazorov glede državne ureditve, mogli složiti tudi glede odredb, ki bi jih bilo treba podvzeti po ureditvi notranjih razmer za učvrstitev našega položaja napram zunanjemu svetu. Ker ne sme biti nobenega zastoja v državnih poslih, bi ta vlada po mojem mnenju takoj prevzela posle v vseh resorih, kakor pripravo proračuna in izboljšanje administracije.. Kakor vam je znano, se namreč v nekaterih krajih pritožujejo nad slabo upravo in zato bi ministri, ki bi bili ravno iz teh krajev, povsem prosti vsakih strankarskih obveznosti, ker bi bila to nevtralna vlada, lahko po svojem najboljšem znanju najbolj pripomogli k temu, da se napravi tako stanje, ki ga vsi želimo. To je, kar sem vam imel povedati, ker me vsi sprašujejo, kakšna naj bi bila vlada, ki bi jo jaz sestavil.«

»Ali ste imeli težkoče pri dosedanjem delu?«

»Dosedaj nisem imel nobenih posebnih težkoč. Zaenkrat čakam na prihod g. Gjuriča, našega poslanika v Londonu. On je namreč šele danes odšel iz Londona, ker je bil radi nekaterih nujnih poslov dosedaj zadržan.«

Čuhnovski in tovariši rešeni

v **Stockholm**, 16. jul. (Tel. Slov.) Švedski listi komentirajo vprašanje, da se skliče mednarodno sodišče, da se pojasni Malmgrönova smrt. Predlaga se, da se uvede mednarodna preiskava v taki obliki, da Švedska predloži italijanski vladi predlog, na kar bi Društvo narodov na italijanski predlog, stavljen tajništvu Društva narodov, imenovalo komisijo, ki naj bi čimprej začela poslovati. Italijanski udeleženci Nobilove ekspedicije bi od italijanske vlade morali staviti nalog, da pričajo pri tej komisiji tako, kakor pred italijanskimi sodišči. Razprava bi morala biti javna in bi se morala vršiti evntualno z juridičnimi izvedenci. V švedskem zunanjem ministrstvu se potrjuje, da se tam že pečajo z vprašanjem oficijelne preiskave in da je taka preiskava zaželjena. Do odločitve bo prišlo šele jutri, ko se vrne zunanji minister. Švedi nameravajo počastiti spomin Molmgröna s tem, da organizirajo narodno zbirko za njegovo mater ali pa za Malmgrönovo ustanovo za meteorologijo.

v **Milan**, 16. jul. (Tel. Slov.) »Krasin« je poizvedovanje po zrakoplovni skupini zaenkrat ustavil ter je na povratku pristal pri otoku Brochu, da bi v njegovi bližini iskal Malmgrönovo truplo. Pri rtiču Wrede je sedaj sprejel na krov tudi ruskega letalca Čuhnovskega in njegove tovariše.

Ljuta volivna borba v Grčiji

Obnova pogajanj za pogodbo z Jugoslavijo - Pangalos - Rojalisti se skušajo rešiti

v **Atene**, 16. jul. (Tel. »Slov.« Belgrajski dopisnik lista »Katimerini« poroča, da jugoslovansko zunanje ministrstvo pripravlja predlog za novo grško-jugoslovensko pogodbo, ki ne bi bila dosti različna od pogodbe, ki jo je sklenil Pangalos. To je prva posledica vrnitve Venizelosa na oblast. Grškega poslanika v Belgradu so že obvestili o tem predlogu.

v **Atene**, 16. jul. (Tel. »Slov.«) Iz krogov, ki so blizu Pangalosu, se čuje, da je Pangalos zahteval od Venizelosa, da izvede ljudsko glasovanje in volitve za to, da postane Pangalos zopet predsednik, ker je bil svoječasno odstranjen z vojaško silo. V političnih krogih pa se misli, da bo Venizelos držal s Konduriotisom, s katerim ga veže najožje prijateljstvo iz časov skupnega sodelovanja za obrambo naroda v Solunu leta 1916. List »Patris«, ki je blizu Pangalosu, pa izjavlja, da Pangalos vprašanja glede predsedništva nikakor ni načel, ker namerava nemudoma odpotovati v inozemstvo.

v **Atene**, 16. jul. (Tel. »Slov.«) Venizelos namerava v zvezi z obiskom Ženeve ob prihodnjem zasedanju Društva narodov potovati v Pariz, London in Rim, da stopi v stik z vladami velesil. Posebno važen je njegov obisk v Londonu, kjer so ga ob povratku v politično življenje sprejeli zelo hladno, ker svoječasno kot grški posredovalec za ureditev grških vojnih dolgov bil premalo popustljiv. V soboto se je Venizelos udeležil dinerja, ki so ga priredili njemu na čast.

v **Atene**, 16. jul. (Tel. »Slov.«) Venizelos je včeraj odpotoval na volivno agitacijo v glavna grška mesta. Ko je v okolici Korinta ravno hotel začeti svoj volilni govor, je stopila k njemu neka ženska, češ da mu hoče poljubiti roko. Ponudil ji je roko, ženska pa ga je ugriznila. Na željo Venizelosa so žensko izpustili.

v **Atene**, 16. jul. (Tel. »Slov.«) »Elevteron Vima« poroča iz Londona, da se je bivši grški zunanji minister **Streit** dogovoril z bivšim kraljem Jurijem, da mu kralj izroči vodstvo volivnega boja rojalistov. Če bodo rojalisti imeli uspeh, bodo zahtevali plebiscit za vrnitev bivšega kralja Jurija na grški prestol. Gunaristi in Metaksisti bodo v dogovoru s Streitom postavili skupne liste. — Včeraj popoldne so v Solunu izročili vojaštvu 16 letal, ki so bila nabavljena z javno subskripcijo v raznih grških mestih.

Vročina

Belgrad, 16. julija. (Tel. »Slov.«) Danes je vladala tu neznosna vročina, kar se vidi iz tega, da je celo v senci kazal termometer 40 stopinj Celzija.

v **Trst**, 16. jul. (Tel. Slov.) Včeraj je v Trstu že ob 11.30 dosegla temperatura 33.5 stopinj v senci, opoldne pa je skočila na 36.5 stopinj. Če se vzame l. 1921, ko je toplota dosegla 37.2 stopinji, že od l. 1881 ni bilo v Trstu tako vročine, kakor včeraj. Danes je temperatura padla za eno stopinjo. V Vidmu je toplomer kazal 36.7 stopinj v senci. V Vidmu samem in videmski okolici je vročina zahtevala štiri žrtve. V Cisterni pri Vidmu je zgorelo šest poslopij.

v **Pariz**, 16. julija. (Tel. »Slov.«) Včeraj je znašala temperatura v Parizu 36 stopinj v senci. V južni Franciji, posebno v okolici Liona in Toulosa, so bile hude nevihte, vsled katerih so nastali štirje požari.

v **Rim**, 16. jul. Tel. Slov.) V Alessandriji je temperatura dosegla 37 stopinj Celzija. V Firenci in v Napolju je umrla ena oseba vsled solnčarice.

Dunajska vremenska napoved: Ozračje se bo ohladilo, nevihte.

Inomostalna vremenska napoved: Vedno, zelo toplo. Brez dežja.

Trška vremenska napoved: Nebo povečini jasno. Temperatura 26 do 30 stopinj. — Morje mirno.

Tvorne sile

Maribor, 16. julija 1928.

Po dolgotrajnem skrbnem pripravljalnem delu se sestane jutri mariborska oblastna skupščina k svoji XI. seji, da pretresa, obravnava in sprejme mnogoštevilne uredbe, ki so dalekosežnega pomena za gospodarsko in kulturno blagostanje našega ljudstva. Motreč bilanco dela mariborskega oblastnega odbora od spomladanskega zasedanja sem spoznamo takoj, da izkazuje presenetljiv suficit. Ta bilanca je najzgovornejše ter najverodostojnejše spričevalo tihim in marljivim delavcem v oblastnem odboru, ki s pametjo in srcem izvajajo ljudski in gospodarski program naše SLS.

Pridne roke so na delu povsod: na polju **nadzorstveno - komunalne, gradbene, zdravstvene, agrarne, socialne in finančne politike.**

Mogočno je vzgojno delo, ki se ga je lotil oblastni odbor v zvezi z nadzorstvom nad gospodarstvom naših občin. Pokazalo se je kot predpogoj vsakemu nadaljnemu delu nujno potreba, da se mora šele pričeti z vzgojo občinskih delavcev, ki naj bodo izvežbani v pravilnem, smotrenem in modernem vodstvu komunalne politike. Tukaj zevajo še globoke rane, nezaceljene od občutnih pretresljajev poprevratne dobe. Kot izhodišče iz zagate so se organizirali županski tečaji, ki so se že pričeli in ki se bodo nadaljevali tekom julija in avgusta, in sicer ravno tam, kjer je potreba najobčutnejša — v Slovenski Krajini. Pravilno pa bomo mogli oceniti to hvalevredno podjetnost šele ob ugotovitvi, da bi se ta neprecenljiva akcija mogla vršiti ob cenejših pogojih ter zmanjšanih naporih, ko bi pri tem ne režala nasproti velika zapreka — da so namreč danes v mariborski oblasti v veljavi kar štirje občinski redi. Treba bo nove uredbe, na podlagi katere se bo lahko raztegnil štajerski občinski red na celo oblast. To bo temelj, ki ga hoče izvesti oblastni odbor v svoji nadzorstveno-komunalni politiki.

Tudi na polju oblastne gradbene politike veje duh živahnosti in podjetnosti, ki je očividna ob intenzivni gradnji več lepih cest širom oblasti. O tem bomo poučili naše čitalce v posebnem članku, omenimo le prevzetje posameznih okrajnih cest v oblastno upravo, splošno gradbeno organizacijo, ki se kaže v otvarjanju novih oblastnih kamnolomov, s čimer je zajamčena ekonomija v organizaciji dobave enakomernega gramoza, in končno mnogoštevilni regulacijski načrti naših rek (Mure, Pesnice, Žičnice, Mislinje, Meže, Hudinje itd.

Oblastna zdravstvena politika. S prevzetjem javne bolnišnice ter oblastnih hiralnic je prav na široko zazevalo dvojno zlo: prevzeli so se dolgovi, ki so tiščali omenjene zdravstvene zavode k tlom, ter inventar, ki se je nahajal naravnost v falitnem stanju. Uspehi vztrajnega dela so se morali pokazati; l. 1927. so po večini vsi zdravstveni zavodi zaključili svojo letno bilanco brez dolgov, finančno stanje bolnišnic pa je za 100 do 150% boljše. Nedvomno globok smisel za potrebe in zahteve moderne zdravstvene politike pa se očituje v dvojnem oziru: v izdatnem podpiranju hiralnic od strani oblastnega odbora ter v neutrudnem prizadevanju, dati vsej zdravstveni politiki močan in soliden temelj v splošni organizaciji zdravstvene službe zunaj na deželi, kar vsebuje posebna uredba, o kateri se bo brzčas razpravljalo na jutrišnji seji oblastne skupščine. Na obzorju naše oblastne zdravstvene politike pa se pojavljajo važne inicijative, ki so v najtesnejši zvezi z velikim obiskom v nekaterih bolnišnicah, radi česar se vedno bolj in bolj stopnjuje potreba za povečanje ter inventarno izpopolnjevanje posameznih oddelkov.

Oblastni agrarni politiki se polagajo čvrsti temelji z novo uredbo o kmetijsko-pospeševalni službi v mariborski oblasti, o čemer se bo tudi danes razpravljalo v skupščini. Zarišče vsej tej širokopotezni akciji pa bo Oblastni kmetijski urad kot poseben oddelek pri centralnem uradu, katerega začetno prizadevanje bo najbrže šlo za tem, da se število vzornih posestev teh živih kmetijskih razstav dvigne do čim močnejše in dosegljivejše višine.

Ne smemo pozabiti na to, da morajo prizadevanja oblastnega odbora preko velikih zaprek. Naj se zaenkrat omejimo na ugotovitev, da se vse delo izčrpava v vzporednosti organizacije centralnega aparata na eni strani ter izvajanju širokega gospodarskega programa na drugi strani. Brez tega bi bil bilančni suficit neprimerno večji, kar velja še v posebni meri za oblastna socialno-politična stremljenja.

Izvršila se je nabava protez na prošnjo revnih invalidov, ki sami tega ne zmorejo; ponesrečencem in pogorelcem se je nudila izdatna denarna pomoč; razpleta se sistematična organizacija oblastne zaščite dece in mladine; pričela se je akcija za oddajo otrok v odgojo zanesljivih rednikov zunaj na deželi, ker oblastni »Dečji dom« ne zadošča več potrebam obsežne mariborske oblasti. Največjega pomena pa bo reševanje izseljeniškega vprašanja kot izrazito slovenskega problema, ki se bo vršil skupno z ljubljanskim oblastnim odborom in ki bo dobil svoj pogon, čim bo sestavljena tozadevna uredba, ki je tudi že na vidiku.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 17. julija. Aleš, Marcelina. — Lunina sprememba: Mlaj ob 5. uri 36 min. zj.

ZGODOVINSKI DNEVI.

17. julija: 1486. se je rodil italijanski slikar Andrea del Sarto. — 1790. je umrl angleški racionalni ekonom Adam Shmith. — 1797. se je rodil francoski slikar zgodovinskih slik Paul Delaroche. — 1861. se je rodil slikar Ludvik Zumbusch. — 1860. se je rodila pisateljica Klara Viebig. — 1865. se je rodil državnik B. v. Dernburg. — 1878. je umrl italijanski pisatelj Aleardo Aliardi. — 1912. je umrl fizik H. Poincaré. — 1910. je Slov. planinsko društvo otvorilo »Aljažev dom« v Vratih. — 1793. je bila obglavljena Charlotte Corday.

* * *

✶ **V resen preudarek.** Opetovano se pri raznih mladinskih zablodah in deliktih kot pohujševalnice obdolžujejo kinogledališča. Tožimo, tožimo... storimo pa nič. Zahtevamo strožjo cenzuro, pa se nam odgovori: »Saj jo imamo; saj so paragrafi, ki se morajo vpoštevati...« Toda kakšni so cenzorji, kakšno moralno zavest in kakšno vest imajo, to je drugo vprašanje, ki je bolj važno nego paragraf sam. Pri nas pravijo: »Kar je pasiralo cenzuro v Zagrebu in Belgradu — ne potrebuje novega pregleda!...« Kratkomalo: Kino, kakršen je pri nas — je povečini okuževalnica v moralnem oziru za mlado in staro. Kako delajo drugod? Katoliška Irska — ta umeva svojo cenzursko nalogo izborno! Seveda ta cenzura preseda vsem špekulantom, ki jim je mar le kupčija in ki znajo z vplivanjem na nižje instinkte napraviti kino, da ima privlačno moč. Proti strogi cenzuri so lastniki ugovarjali, in sicer najprej zasebno — a brez uspeha. Nato so napovedali in vojevali boj po časopisju. Zopet zastonj. Zdaj so stopili ravnatelji skupaj in pretili, da bodo s predstavami prenehali, če ne bo cenzura bolj prijenljiva. Nič ni pomagalo. Končno so poklicali iz Amerike nekega filmskega podjetnika, ki je šel z večjo deputacijo do cenzorja. Po prerekanju sem in tja — si hoče tujec pomagati z ameriškim razlogom: »Pomislite vendar, g. cenzor, kar je dobro za 120 milijonov Američanov v Združenih državah, bo menda dovolj dobro tudi za 3 do 4 milijone Ircev!« — »Nikakor ne,« pravi cenzor. »Pa vendar povejte, zakaj ste tako strogi? Ali imate poseben zakonik, ki je za vas odločiven, in se morate po njem ravnati?« — »Seveda ga imamo! Pa še močno star je. Bil je pa že neštetokrat nanovo odobren in natiskan. Če o tem zakoniku še niste ničesar slišali, si lahko preskrbite prepis, ali pa natis. **Izdan in razglašen je bil najprej na vrhu gore Sinajske!«**

✶ **Spremembe v slovenski frančiškanski provinciji sv. Križa.** Ljubljana: Dr. P. Hadrijan Kokol. P. Alojzij Lipej. P. Krizostom Sekovanič. P. Jožef Aljančič. — Novo mesto: P. Kazimir Zakrajšek. P. Ladislav Pintar. — Kamnik: P. Dionizij Dušej. P. Berard Jamar. — Nazaret: P. Kerubin Tušek, gvardijan. P. Hubert Marolt. — Brežice: P. Jeronim Knoblehar. P. Pacifik de Cernuchy. Dr. P. Stanko Marija Aljančič. — Maribor: P. Severin Korošec, gvardijan. P. Dominik Nabernik. — Sv. Trojica: P. Ernest Jenko, gvardijan in župnik. — Brezje: P. Bonaventura Resman, gvardijan. P. Oton Kocjan. — Vič: P. Teodor Tavčar, superior. — Nova Štifta: P. Ambrož Remic, superior. P. Friderik Saller. — Šiška: P. Pij Žankar, superior in župnik.

✶ **Iz vojaške službe.** Za načelnika sanitetnega oddelka Timoške divizijske oblasti je imenovan sanitetni polkovnik dr. Franc Skopal; za načelnika sanitetnega oddelka kosovske divizijske oblasti sanitetni podpolkovnik dr. Aleksander Čopis; za načelnika sanitetnega oddelka vardarske divizijske oblasti sanitetni podpolkovnik dr. Ivan Barbalič in za upravitelja potijske stalne vojne bolnice reaktivirani podpolkovnik dr. Branislav Šterk. Za poveljnika 4. bataljona 49. pešpolka pehotni podpolkovnik Otmar Langerholz; za upravnika skladišča vojno železničarskega materijala železniškega poveljstva inženjerski major Vladimir Celestina. — Upokojeni so orožniški poročnik Gabrijel Zastavnik, konjiški podporočnik Edvard Bakarec in administrativni podpolkovnik topniško-tehniške stroke dr. Viktor Jeločnik.

✶ **Diplomirali** so na višji pedagoški šoli v Zagrebu meseca julija t. l. po dovršenem osmem semestru in s tem dosegli pravico na položaje profesorjev in oblastnih šolskih nadzornikov ti le Slovenci: V pedagoško-matematičnem odseku Čopič Venceslav iz Pišec, Jeglič Milko iz Ljubljane, Klopčič Radovan iz Ljubljane in Tomšič Jožica iz Tazna; v pedagoško-jezikovnem odseku Babšek Joško iz Makol, Šilih Gustav iz Velenja in Zupevc Jožica iz Rajhenburga; v matematično-fizikalnem odseku Mesojedec Mirko iz Ljubljane, a v prirodopisno-zemljepisnem odseku Iskra Mirko iz Ljubljane.

✶ **Vsem župnim uradom lavantinske škofije.** Veliko javnih uradov nam je poslalo seznam romarjev na Brezje. Ako kdo še ni poslal, naj takoj to stori! Zavezali smo se, da do 20. t. m. javimo natančno število romarjev direkciji. Zagotovilo imamo, da dobimo same osebne vozove. Za progo Konjice—Poljčane dobimo kot lani vlak zvečer okrog 10. — Prosvetna zveza v Mariboru.

Priznano
najboljša oblačila pri najnižjih cenah nudi renomirana tvrdka
J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

★ **Občinske volitve v Črnomlju.** Pri zadnjih občinskih volitvah v Črnomlju se je pokazalo, da tvorijo edini kader Žerjavovcev v mestu državni uradniki. Nekateri uradniki davkarije, okrajnega glavarstva in sodišča so za žive in mrtve brusili pete za izdajalce slovenskega naroda. Ravnotako je tudi Jugoles, ki je v koncernu Ljubljanske kreditne banke, postavil zadnjega delavca za žerjavovce na volišče. Tudi to je dobro, da se razčisti situacija.

★ **Tudi znamenje časa.** Ko so se v nedeljo zbirali pristaši SLS na veliki shod SLS v Črnomlju, se je potem, ko so prihajali že zadnji pristaši na shod, postavil pred vhod uslužbenec črnomeljskega sodišča g. Janko Weis z znano karikaturo v »Jutru« in »Domovini« in jo vsiljeval pristašem SLS. Pa recite, da ni to vreden pristaš SDS. Višje deželno sodišče naj se pa ne čudi, če ima belokranjsko ljudstvo o črnomeljskem sodišču svoje mnenje.

★ **Prireditev Sokolov v Črnomlju.** Na nedeljsko sokolsko prireditev so pričakovali črnomeljski sokolaši številno udeležbo od sosednih odsekov. Moško je primahala na dopoldanski novomeški vlak deputacija črnomeljskih Sokolov, da bi sprejela svoje brate iz Novega mesta in drugih krajev. Ko je vlak postal, so začeli junaško pozdravljati Orle, ki so se vozili na prireditev v Metliko, Sokol pa ni niti eden izstopil v Črnomlju. To je tudi komentar k »Pondeljkovemu« poročilu o sijajni prireditvi Sokola v Črnomlju.

✶ **Gasilci** (društva in župe), ki so prejeli od kogarkoli agitacijski poziv, da se zanesljivo udeleže zveznega občnega zbora in da se jim potni stroški povrnejo event. iz zvezine blagajne, naj se takoj prijavijo zvezi ter predlože tozadevne agitacijske pozive.

✶ **Gasilska vest.** Soustanovitelj in dosedanji tajnik Jugoslovanske gasilske zveze g. Janko Hojan je na nedeljskem občnem zboru zveze odklonil zopetno izvolitev ter odložil vsa mesta pri gasilski organizaciji.

✶ **Smrt zveste služkinje.** V Litiji je v nedeljo zjutraj nagloma od kapi zadeta umrla kuharica Jožefa Mah pri znani in ugledni rodbini Kobler-Slančevi. Kuhala je ravno zajtrk, pa se je ob štedilniku zgrudila in brez glasu izdihnila svojo verno in zvesto dušo. Poklicani zdravnik dr. Premrov je mogel ugotoviti samo smrt. Pokojna je bila široko na okrog znana kot Šegačeva Pepa. Marljiva kot mravlja, hiši in rodbini zvesta do skrajnosti, je letos v maju obhajala 50 letnico, odkar je pri tej rodbini. Pa tudi rodbina jo je čislala, saj je bila otrokom botra in jih vzrejala z nežno ljubeznijo. Redke so dandanes tako zveste duše, zato ji bodi postavljen v listu mal spomin. Pokopana bo v torek v Šmartnem, odkoder je doma iz Joževe rodbine.

✶ **S kamniške proge.** Odkar je ukinjen jutranji dijaški vlak (8433), vlada neznosna gneča pri vlaku št. 8431, še večja pa pri vlaku, ki vozi iz Ljubljane ob 18.20. Oba vlaka imata sicer dovolj vagonov, a med temi sta kar dva vagona in pol II. razreda, ki je skoro vedno popolnoma prazen, medtem ko je III. razred prenapolnjen. Temu bi se dalo odpomoči s tem, da bi železniška uprava iz kamniške garniture izločila en voz II. razreda, namesto njega pa priklopila voz III. razreda.

★ **Dvojna smrt v Gradaščici.** Na Dobrovi pri Ljubljani se je šla v soboto 13letna Cecilija Alič z Utika v družbi svojih sester kopat v Gradaščico v bližini električne centrale. Zašla je v vrtinec in izginila. Na klice je pritekel njen 19letni brat Franc, ki je ravno prišel iz mesta ves segret, slekel suknjič ter skočil v vodo, da reši sestrico. Med reševanjem ga je najbrže prijel krč; oba sta zopet izginila. Tudi mlajšemu 16letnemu bratu Janezu se ni posrečilo rešiti svojega brata in sestre. Komaj je sam ušel smrti. Franceta so potegnili še isti večer iz vode, Cecilijo so mogli požrtovalni reševalci izročiti šele drugo jutro žalostnim staršem. Vsa Dobrova in okolica sočustvuje s to hišo, ki je zelo miroljubna in ljubezniva, pridna in inteligentna ter spoštljiva do vsakega.

✶ **Smrtna kosa.** Našli so v četrtek 12. t. m. v Martuljku pri Kranjski gori notri v goščavi mrtvega Franca Pogačnika, književnika in novinarja, pristojnega v Kropo, stanujočega v Ljubljani. Brez dvoma se mu je omračil um, ker je bil svoj čas že na opazovalnici.

✶ **Naše planine v filmu.** Pravkar se je odpravila večja ekspedicija T. K. »Skale« v Julijske Alpe, kjer bo snimala velik kulturno-gospodarski-alpinistični film. Vsebinsko bo film vsestransko bogat. V njem se bo zrcalilo življenje tamošnjega dolinskega kmeta do poslednjega gorjana. Običaji, šege, noše se bodo družile s krasnimi panoramami gozdne, planšarske in visokogorske sfere v Julijskih Alpah. V poučnem oziru bo nudil film bogate prikaze iz ljudskega življenja, faune in flore. Visokogorska turistika bo nazorno predočila, kako znatno je napredovala naša plezalna tehnika. Gospodarski krogi se bodo zanimali zanj, ker bo film tudi v tem oziru izčrpal vsa podjetja in prizadevanja tamošnjega prebivalstva. Letovišča, hoteli in slična podjetja pa bodo imela v njem najuspešnejšo reklamo. Ker se bo film predvajal tudi v inozemstvu, je dolžnost naših gospodarskih in tujsko-prometnih institucij, da podjetju čim najizdatneje pomorejo.

★ **Sadjerejci na plan!** Podružnica Kmetijske družbe za Slovenijo v Konjicah priredi na svojem lastnem posestvu v Konjicah dne 29., 30. in 31. julija 1928 za vse zanimance tukajšnjega okraja praktičen sadjarski tečaj o cepljenju sadnega drevja na suho in zeleno (okulacija na speče oko), vzgajanje drevesnice, o oskrbovanju odraslega sadnega drevja v letnem času in o zatiranju drevesnih škodljivcev, kakor tudi tozadevna teoretična predavanja. Ker je to prvi tozadevni tečaj po vojni, se nadejamo obilne udeležbe.

★ **Razpis inženjerske službe.** Pri velikem županu mariborske blasti je razpisano mesto inženjerja gradbene ali pa kulturnotehnične stroke v pripravljalnem in eventualno tudi v pomožnem položaju I. kategorije državnih uradnikov. Prošnje naj se vložе do 28. t. m. pri velikem županu mariborske oblasti, kjer se dobivajo tudi nadaljna pojasnila. — Glej Uradni list št. 65/28.

✶ **Iskra iz lokomotive zanetila požar.** Ko je nadaljeval dne 15. t. m. popoldanski tržaški brzovlak pot mimo Poljčan, je iskra iz lokomotive priletela v manjšo skupino objektov, ki so 50 do 80 metrov oddaljeni od proge. Nesrečno naključje je hotelo, da je iskra povzročila požar, ki je vpepelil tri hiše. Ljudje, ki so se vozili s sledečim vlakom, ki vozi za omenjenim, v razdobju kakih 10 minut, so že opazili, kako so plameni objemali dotične hiše. Na isti način so prejšnji teden nastali travniški požari v bližini dravograjske proštije. Povzročila jih je iskra mimovozečega tovornega vlaka, vendar pa po zaslugi domačinov ti požari niso zavzeli prevelikega obsega.

✶ **Pojasnilo.** Soproga pokojnega čevljarskega pomočnika Franca Fajona, ki se je v soboto vrgel pri Kranju pod vlak, nas prosi, da ugotovimo, da ni bila ločena od svojega moža.

✶ **Nevaren uzmovič pobegnil iz novomeških zaporov.** V soboto 14. julija t. l. je iz zaporov okrožnega sodišča v Novem mestu od dela pobegnil kaznjenec Andrej Markeljc, rojen 1899 v občini Šmarjeta na Dolenjskem, kateri je imel prestati dveletno ječo radi tatvine. Markeljc je pri varnostnih oblastih že zelo popularna oseba, ker ima že precejšnjo dobo prestane kazni za seboj. Je skrajno nevaren tujemu imetju posebno na deželi, kjer je svoječasno plenil brez usmiljenja in ogrožal vso Dolenjsko. Markeljc je sploh tat iz navade. Ne prizanese nikomur in ničemur ter se loti prav rad tudi koles. Imenovani je pobegnil v jetniški obleki, katero bo skušal čim preje zamenjati s civilno. Imenovani je majhne postave in okroglega širokega obraza.

✶ **Odpiranje in zapiranje trgovin v ljubljansko-okoliškem okraju.** Gremij trgovcev za ljubljansko okolico obvešča člane, da je veliki župan izdal izvršilno uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin, na podlagi katere smejo biti trgovine odprte poleti od 7.—12. in od 15. do pol 20. ure, pozimi pa od 7. do 12. in od pol 15. do 19. ure. Ob nedeljah morajo biti obratovalnice v vsem okraju ves dan zaprte. Članom se bo izvršilna uredba dostavila prihodnje dni. — Načelstvo.

★ **Gradnja časnikarskega doma v Zagrebu.** Zagrebški časnikarji so pričeli pred dvema letoma z akcijo, da v Zagrebu zgrade reprezentativen časnikarski dom, ki bo središče časnikarskega življenja in bo obenem nudil večjemu številu časnikarjev in njihovih družin zdrava in moderna stanovanja. Priprave za gradnjo tega doma so že gotove in bodo te dni pričeli graditi to poslopje, v katerega uresničenje so mnogi darovali. Včeraj, dne 16. t. m., zjutraj, je pričela tvrdka, kateri je uprava »Novinarskega doma« zaupala gradnjo, s kopanjem temeljev za poslopje. Časnikarski dom bo do novembra tega leta že pod streho in event. l. 1929. dogotovljen.

★ **Višek pozabljivosti.** Raztresenost ljudi, ki pozabijo vse, zlasti profesorjev, ki v raztresenosti pozabijo vedno na svoj dežnik, je splošno znana. Te dni pa je nekdo v Sarajevu dosegel višek pozabljivosti. Nekje na ulici je pozabil mrtvaško krsto, ki so jo ljudje našli na ulici in prinesli na policijski urad.

✶ **Delo usmiljenja.** Pet bosanskih dečkov, odgojenih v sirotišnici oo. trapistov v Banjaluki, išče prilike, da bi se izučili obrti, zlasti čevljarstva, krojaštva ali podobno. Kdor ima mesto za katerega, naj javi na naslov: Janez Martinčič, Brezje, p. Št. Jernej.

★ Malinovec pristni dobite na tehtnico v drogeriji A. Kane sinova, Židovska ulica.

★ **Pri bolezni srca in poapnenju žil,** nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvoude zagotavlja naravna »Franz-Josef«-grenčica lahno odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dognala, da »Franz-Josef«-voda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imajo nočno službo: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

* * *

⊙ **Vsem somišljenikom SLS v Ljubljani** sporočamo, da so od 15. julija t. l. do 15. avgusta uradne ure v tajništvu Mestnega odbora SLS v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, I. nadstropje, **vsak delavnik od 7 zjutraj do 1 popoldne.** — Tajništvo Mestnega odbora SLS v Ljubljani.

⊙ **Umrl** je preteklo soboto gosp. Mihael Stante, okr. policijski nadzornik. Pogreb je bil včeraj popoldne.

⊙ **Ljubljanski trg** nudi vsakega lepega poletnega dne prav živahno sliko in vsak dan kaj novosti, za katere se posebno zanimajo naše gospodinje. Neki Vipavec, ki se je po italijanski zasedbi njegove domovine naselil v solnčnih slovenskih goricah, je pripeljal včeraj na ljubljanski trg večjo množino marelic in jih prodajal po sorazmerno nizki ceni 6 Din za kg, branjevke jih prodajajo po 12 Din kg. Umevno je, da je Vipavec — ali Štajerc, kakor hočete, — v teku pičle ure prodal vso svojo zalogo. — Češenj na trgu skoro ni več. Površnega opazovalca trga bi k nasprotni trditvi premotilo nekaj košar višenj, sadu, ki je pri nas zelo redek, ki pa ga gospodinje zelo čislajo za vkuhavanje.

⊙ **Odpiranje in zapiranje trgovinskih obratov v Ljubljani.** Na podlagi izvršilne uredbe velikega župana smejo biti odprte prodajalnice kolonijalnega, delikatesnega, specerijskega in mešanega blaga in kramarske obratovalnice v okolišu policijske direkcije ljubljanske poleti in pozimi od pol 8 do 12 in od 14 do 19; trgovine z modnimi predmeti od 8 do 12 in od 14 do 19; trgovine s pisarniškimi potrebščinami od pol 8 do 12 in od 14 do pol 19. Vse druge obratovalnice od 8 do 12 in od 14 do 18. Ob nedeljah so vse te obratovalnice zaprte. Opozarjamo, da je uredba stopila v veljavo 14. t. m. po kateri naj se blagovolijo člani ravnati. Izvršilno uredbo bo gremij trgovcev dostavil vsem članom prihodnje dni. — Načelstvo.

⊙ **Nove stanovanjske hiše.** Mestni gradbeni urad je dobil več prošenj za gradbeno dovoljenje za nove stanovanjske hiše, ki jih nameravajo zidati razni zasebniki. Pripomnimo naj še, da mestni gradbeni urad nekaterim teh prosilcev ne bo mogel iz raznih vzrokov dati gradbenega dovoljenja ter z objavo te notice še ni rečeno, kot si to nekateri radi tolmačijo, da že smejo zidati, češ, da je bilo že objavljeno v časopisu. Zidati nameravajo: Gospa Metka Ježek, uradnikova soproga, enonadstropno hišo ob Lovričevi ulici za Bežigradom; posestnik Viktor Semenič na Privozu enonadstropno hišo z gospodarskim poslopjem; Aleksander Friedrich namerava svojo visokopritlično hišo v Langusovi ulici podaljšati za nekaj metrov in adaptirati nekaj stanovanj. Dalje nameravajo zidati: uradnik Franc Košir za Bežigradom enonadstropno stanovanjsko hišo, trgovec Ivan Krošel na Kette-Murnovi cesti na dvorišču svoje hiše malo stavbo z enim stanovanjem in s skladiščem; pesnik Ivan Albreht je že dobil dovoljenje za zgradbo enonadstropne dvoriščne hiše na Vidovdanski cesti št. 7, med hiralnico sv. Jožefa in Vincentinom. — Na stavbišču med hotelom »Unionom« in Akademskim domom gradi »Radiodružba« poslopje za prodajalno potrebščin za radio. — Uporabna dovoljenja bodo v najkrajšem času izdana za palačo Delavske zbornice, ki je že skoro popolnoma dogotovljena, za palačo Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti, za stanovanjsko hišo dr. Pogačnika tik Delniške tis-

Friedler-jeva „Gamma"

že po 2—3 vporabi prenovi lase na glavi, ker ustavi izpadanje las, odstrani perhaj, krhkost las in odstrani iz njih maščobo.

Pri dalnji uporabi daje življenjsko sposobnost vsahlim lasnim koreninicam in odgaja klice za močne lase tako da na plešasti glavi ponovno zrasto lasje. Zdravniško uspešno preizkušeno v 600 slučajih in priporočeno za uporabo. Uspeh zasiguran! Uporaba enostavna!

Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji, ako ne, obrnite se naravnost na glavno zastopstvo za celo SHS:

Drogerija „Nada" Kolar i Gabrić
Subotica, telefon 637.

Velika steklenica 85 Din, mala steklenica 65 Din

karne in za hišo trgovke Mile Kambičeve v Gledališki ulici.

⊙ **Na ljubljanskem barju gori šota.** Baje že od 13. t. m. gori na barju na posestvu g. Vidmarja iz Črne vasi 25 šota. Včeraj so bili gasilci ves dan pri požaru, pa radi prevelike oddaljenosti vode niso mogli pogasiti ognja, ki se je razširil že na približno 7000 kv. metrov. Neposredne nevarnosti za hiše ni, ker je ogenj od njih oddaljen približno 1 km. Policija je ukrenila vse potrebno, da se ogenj omeji in pogasi.

⊙ **Žito na Ljubljanskem polju gorelo.** »Slovenec« je že večkrat poročal o tem, da je tu in tam iskra iz lokomotive zanetila kje v Slavoniji žitno polje in povzročila velik požar. Toda nesreča ne počiva in prebivalci obeh Šišk, Spodnje in Zgornje, so imeli v nedeljo v opoldanskih urah priliko videti in celo gasiti tak velik poljski požar. V nedeljo ob 11.40. uri je kot običajno odpeljal z gorenjskega kolodvora gorenjski osebni vlak. Lokomotiva je bila najbrže kurjena s slabim premogom, kajti očividci pripovedujejo, da se je od vlaka utrinjalo, kakor le redkokdaj. Goste iskre so letele na vse strani. Polje že dalj časa ni namočil dež in iskre lokomotive so kaj kmalu vnele suho travo in odt se je požar razširil na žitno polje. Po vsej dolgi progi od Spodnje Šiške do Dravelj se je vlekel za vlakom en sam plamen, v katerem sta izginjala za košnjo zrela trava in žito. Zgorelo je Adolfu Galletu, posestniku v Zgornji Šiški št. 1, 4000 m² pšenice, vredne 4000 Din; Valentinu Babniku, posestniku v Zgor. Šiški št. 32, 4000 m² pšenice, vredne 4000 Din; Matjanu Franku, posestniku v Zgornji Šiški št. 57, 1000 m² trave, vredne 1000 Din; Ant. Šušteršiču, posestniku v Zgornji Šiški št. 23, 4000 m² pšenice, vredne 4000 Din; Pavli Zupančevi, posestnici v Zgornji Šiški, 4000 m² pšenice, vredne 4000 Din; Petru Štepicu, vinskemu trgovcu v Spodnji Šiški, 400 m² trave, vredne 100 Din; Krekovi gospodinjski šoli 1000 m² trave, vredne 500 Din; Mariji Favajevi, posestnici v Spodnji Šiški, 50 m² trave, vredne 25 Din, in Francu Boharju, posestniku v Zgornji Šiški, 20 m² trave, vredne 10 Din. Skupna škoda, ki jo je požar povzročil, znaša nekaj nad 18.000 Din. Ogenj so pogasili prebivalci iz Spodnje in Zgornje Šiške, katerim so na pomoč pritekli nekateri železničarji s proge.

⊙ **Huda nesreča motociklista.** Kolesarske in motociklistične nesreče sicer niso nič kaj nenavadne in so večinoma lažjega značaja, toda v nedeljo se je pripetila na Zaloški cesti prav huda nesreča, ki more zbuditi le sočutje. 25letni brivski pomočnik Ivan Zorič je v nedeljo ob 20. uri zvečer vozil s svojim motornim kolesom z izredno brzino iz mesta proti bolnišnici. Pri bolnišnici se je izognil tramvaju in je zavil na levo stran ter se v daljšem ovinku hotel zopet vrniti na desno stran. Toda tu mu je izpodrsnilo in je komaj še ujel ravnotežje na motornem kolesu, vendar pa ni mogel regulirati hitrosti, ki je znašala približno 50 km na uro. Zadel se je v drog električne cestne napeljave ter se nekajkrat zavihtel krog njega, se prevrnil na tla in večkrat prekopicnil. Zorič si je pri padcu zdrobil desno nogo nad kolenom in dobil hude notranje poškodbe. Pričel je takoj bruhati kri. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer sedaj niha med smrtjo in življenjem.

⊙ **Policijski drobiž.** Mizar Narodnega gledališča Fran Zebelnik je prijavil, da mu je bilo raz kolo v veži hiše v Dalmatinovi ulici ukradena 150 Din vredna električna svetilka. — Aretiran je bil 26letni Peter Štempihar, ki ga je orožništvo v Begunjah zasledovalo radi večje tatvine. — Prijavljeni sta dve manjši tatvini. — Dva vesela fanta sta v neki gostilni igrala harmoniko, dasi za to nista imela dovoljenja. Plačala bosta kazen. — Kljub lepi nedelji in izvrstnemu razpoloženju Ljubljančanov so bile v nedeljo gostilne skoraj prazne in so bili policiji ovadeni komaj štirje pijanci, kar se najbrže še nobeno nedeljo ni zgodilo. — 26 voznikov in šoferjev se bo moralo zagovarjati radi nepoznavanja cestno-policijskih predpisov.

⊙ **Zobni zdravnik dr. Puher** ne ordinira do 15. avgusta t. l.

⊙ **Zobni atelje dentista P. Vrankar,** Gledališka ulica 7, zopet redno ordinira. (6510)

⊙ **Javna borza dela.** Delo je na razpolago: moškim: 1 kurjaču, 19 rudarjem, 3 kleparjem, 1 kamnoseku, 3 stroj. risarjem, 3 mizarjem, 2 kolarjem, 1 lesostrugarju, 1 žagarju za polnojarmenik, 2 strojnikom, 2 kožarjem, 2 usnjarjem za kovčeke in aktovke, 3 čevljarjem, 1 mlinarju, 2 hlapcem, 1 vodoinštalaterju, 10 pleskarjem, črkoslikarjem, 14 minerjem, 15 tesarjem, 20 zidarjem, 1 mlademu kuharju, 15 dninarjem, 18 vajencem; ženskam: 1 špularici, 3 pletilkam nogavic, 1 kmečki dekli, 2 služkinjam, 1 frizerki, 1 bolničarki, 2 prodajalkam slaščic, 2 delavkam kovinske stroke, 1 kontoristinji.

Maribor

□ **To se pa ne spodobi.** Izvedeli smo, da hodijo nekateri izletniki uganjat na Pohorje tudi šport in sicer nogomet. No, zakaj bi pa tega ne delali, saj je na kakšni prostrani pohorski trati to bolj prijetno kakor pa marsikje v mestu. Proti temu nimamo ničesar. Da bi si pa ti pohorski izletniki - nogometaši zbrali kot igrišče prostor pred častitljivo cerkvico sv. Areha in to ravno ob času, ko se ob nedeljah vrši služba božja, tega pa ne moremo odobravati. Da celo obsojati moramo takšno neresno početje, ker smo izvedeli, da motijo ti navdušeni nogometaši službo božjo in pa vernike, ki ji prisostvujejo. Parkrat je bojda žoga priletela celo v cerkev. Upamo, da bodo te vrstice zalegle in da bodo v prihodnje dotičniki pokazali malo več takta ter si izbrali kakšen drugi prostor, ki jim bo lahko služil kot prijetno žogišče.

□ **Osebna vest.** Službo je nastopil na tukajšnjem velikem županstvu g. Bizjak Andrej, dipl. pravnik.

□ **Poroki.** V soboto sta se poročila dr. Emil Miglič, zdravnik v Ribnici na Pohorju in Marija Robaus iz ugledne mariborske rodbine Robausove. Včeraj pa sta se poročila Anton Novak, mehanik, in Pepca Dabringer, gostilničarka v »Malih Benetkah« ob Pristanu. Poročil ju je msgr. Vreže.

□ **Smrtna kosa.** Umrli so: Ferk Leopoldina, soproga sodnega nadsvetnika v pokoju, stara 65 let. Pogreb bo v sredo ob 10. uri pri Sv. Barbari. — Graschbacher Ivan, sobni slikar, star 43 let. Pogreb bo danes ob pol 16. — Papež Franc, železničar v pokoju, star 62 let. Pogreb bo danes ob 18. — Pircl Ignacij, ključavničar drž. železnic v pokoju, star 77 let. Pogreb bo danes o bpol 20. uri na Teznu.

□ **Športni dogodek na Pohorju.** V nedeljo ob 16. se je nudil izletnikom in turistom pri sv. Arehu ter Ruški koči izredno zanimiv sportni dogodek. Uslužbenec pri tvrdki Kovaču v Mariboru, kolesar Želko, jo je kar na kolesu lepo privozil na vrh; naravno da so ga domačini ter izletniki živahno sprejeli. Okoli 16. pa sta se pripeljala 1250 m visoko k Sv. Arehu vsem Mariborčanom dobro znana Alojzij Cerič in Milko Vošinek, prvi na »Northonu«, drugi pa na B. S. A. motornem kolesu. Vozila sta od Slovenske Bistrice čez Šmartin, sv. Uršulo, Žigert, Mariborsko in Ruško kočo k sv. Arehu. Domačini in gostje so je sprejeli z velikim aplavzom in celo z godbo. Upamo, da se bodo te vrste športni dogodki na Pohorju odslej češče ponavljali.

□ **Kmalu bi bil utonil.** V nedeljo popoldne je kar mrgolelo kopalcev v Dravi, posebno pa v zgornjem delu nad brvjo, ki veže koroško predmestje s Studenci. Število kopalcev, ki so se pred izredno nedeljsko vročino zatekli v Dravo, je preteklo nedeljo brezdvomno doseglo rekord v letošnji kopalni sezoni. V omenjenem delu nad brvjo je gotovo bilo 400 do 600 kopalcev. Ob 4. pop. je mladega moža pri plavanju nenadoma prijel krč. Klical je na pomoč; dvema gospodoma, ki sta se nahajala v čolnu v neposredni bližini, se je posrečilo rešiti neznanca gotove smrti v valovih Drave.

□ **Maščevati se je hotel.** Lovrenc K., posestnikov sin, je služil kot konjski hlapec pri gostilničarju in posestniku Rajmundu M. v Cvetlični ulici. Vendar je svoje dolžnosti izpolnjeval precej površno, zato ga je gospodar v soboto 14. t. m. odpustil iz službe. Lovrenc pa ni hotel kar tako iz hiše, ne da bi se še prej temeljito maščeval. Predno je zadnjikrat zapustil konjski hlev, je pristopil k enemu od obeh konj, ki sta mu bila poverjena, ter mu na prsnem delu prizadejal sedem ran, 4—5 cm širokih in 1 cm globokih. Konj je seveda glasno zacvilil od bolečine; ko je pa prišel gospodar pogledat v hlev, kaj se je zgodilo, jo je pa seveda Lovrenc že popihal.

□ **Kitajci ne puste tega.** Pomožni delavec Jožef D. je v soboto zvečer prav pošteno naklestil v Jezdarski ulici 6-letnega Rudolfa V. Celo z nogami je suval malega dečka, kar je zbudilo ogorčenje vseh, ki so to videli. Posebno pa so se zavzeli za dečka kitajski kolonisti, ki stanujejo v bližini, hoteč z napadalcem kar fizično obračunati. Jožef D. se je lepo umaknil v svoje stanovanje, ker se je čutil preslabega, da bi bil Kitajcem kos. Vrnil pa se je takoj nato z nožem v roki ter pričel groziti. To je pa Kitajce še bolj razkačilo, dva izmed njih Karn T. in Kanz Z. sta se zapodila proti grozilcu ter mu izvila nož iz roke, pri čemer se je Karn T. na desni roki ranil do krvi. Napadalec prizna, da je dvakrat udaril 6-letnega Rudolfa V., izpoveduje pa obenem, da je to storil radi tega, ker mu je mali dečko pokazal »figo« z roko in se pri tem začel smejati. Ali je nemara zopet treba iskati vzroka neljubemu incidentu v pomanjkljivi vzgoji,

□ **Delo dobijo pri Borzi dela v Mariboru:** 3 mizarji, 3 lakirarji, 13 hlapcev, 2 žagarja, 1 sodar, 2 kotlarja, 1 tapetnik (starejša moč), 18 zidarjev, 2 kleparja, 1 pek, več vajencev (mizarske, sedlarske in pekovske obrti ter trgovske stroke), 1 šiviljska vajenka, 1 kuharica v hotel, 1 kuharica, 6 služkinj, 2 postrežnici, 4 kmečke dekle, 1 kmečka gospodinja, 12 šivilj in 1 frizerka.

□ **V znamenju pretepov.** V nedeljo se je nudil pasantom na Ruški in Tržaški cesti prizor, ki je vse obsodbe vreden in ki dokazuje, kam privedejo neurejene družinske razmere, ki nosi dobršen del zanje odgovornost svobodomiselno časopisje s svojim pisanjem, nasprotnim veri ter njenim vekotrajnim moralnim načelom. Na Ruški cesti je v nedeljo pri belem dnevu pretepal delavec Ludovik Š. svojo dobro znanko Julijano K., delavko. Vrgel jo je na tla ter jo obdeloval s pestmi. Ljudi se je nabralo prav veliko in vsi so se zgražali nad barbarskim prizorom. — Istega dne sta se na Tržaški cesti spoprijela delavec Matija Š. in njegova žena Ivana Š. Vzrok so neurejene družinske razmere.

□ **Aretacije.** Preko sobote in nedelje je bilo izvršenih kar 13 aretacij, za Maribor gotovo rekordno število. Aretirani so bili: Josip Z. zaradi prepovedanega povratka, Frančiška M. radi žepne tatvine, Agata B. radi poizkusa žepne tatvine, Franc Ž. radi beračenja, Ivan G. radi splošnega suma, Anton M. radi razgrajanja, Dušan P. radi odgona, Ivan T. radi razžaljenja straže, Jakob B., radi beračenja, Jurij F., radi pijanosti, Josip O. in Anton D. radi pretepa, Marija M. radi razgrajanja in Jurij P. radi kaljenja nočnega miru.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za izobražence bodo v Domu od 11. do 15. avgusta. Lastna soba, hrana in vsa oskrba 150 Din. Vabi se k tem duhovnim vajam še posebno učiteljstvo. Prosimo skorajšnje prijave.

Brežice ob Savi

Spremembe pri oo. frančiškanih. Za gvardijana je imenovan p. Ananija Vračko, za vikarja p. Hijeronim Knoblehar, za vodjo III. reda p. Maksimilijan Brelih, za kateheta p. Žiga Ahčin; kot pridigarji in spovedniki pa p. Pacifik de Černucky, p. dr. Stanislav Aljančič (do odhoda v misijone) in p. Odilo Hajnšek, ki je začasno v Ameriki. Prestavljena pa sta p. Hubert Marovt za vodjo ljudske šole v Nazaret in p. Friderik Salla v Novo Stifto.

Nov zdravnik. Oblastni odbor je imenoval za sekundarija javne bolnice dr. Pavla Lunačka, ki je svoje mesto že nastopil.

Gostovanje mariborskega gledališča. V petek, dne 20. julija t. l. ob 8. zvečer bodo vprizorili člani mariborskega gledališča burko »Ogujenik« v Narodnem domu.

MAGNA PURGA

urejuje najbolje prebavo, čisti želodec in črevo sigurno pa prijetno. 1 omot v vsaki lekarni Din 4·—.

Gospodarstvo

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Raljska fabrika cementa, a. d., Belgrad izkazuje za 1927 2.4 milj. (1.4) bruto dobička; brez prenosa izgube za 1926 v znesku 0.9 znaša čisti dobiček za 1927 0.8 milj. Din, s prenosom pa je izkazana izgubi 0.65 milj. Din pri kapitalu 4 milj. Din. Povečali so se lani upniki od 7.1 na 8.55 in primerno tudi obresti od 0.8 na 1.05 milj. Din.

Split, anon. družba za cement Portland. Iz bilance za 1927 je posneti, da je pri bruto dobičku 19.6 (15.4) milj. znašal čisti dobiček 6.2 (0.4) milj. Din. Povečali so se zlasti upniki (od 50.4 na 84.8) zaradi novih investicij; med aktivi stroji, železnice, elektr. material od 29.3 na 44.95 milj. Din. Dividenda za 1927 znaša 30 Din na delnico (nom. 200 Din. Dividenda za 1927 znaša 30 Din na delnico (nom. 200 Din; kapital 40 milj. Din), za 1926 0.

* * *

Cenitev žetve. Zagrebški »Jutarnji list« prinaša privatno cenitev letošnjega pridelka: pšenice posejano 1,760.000 ha, cenitev 10. t. m. na ha 12 stotov, skupno 21,120.000, lanski pridelek 16,500.000 stotov, rž posejano 210.000 ha, pridelek 2,100.000 stotov, na ha 10, lani 1,500.000, ječmen 365.000 ha, 4,745.000 stotov, na ha 13, lani 3,160.000 stotov in oves 371.000 ha, cenitev 3,710.000, na ha 10, lanski pridelek 3,030.000 stotov. Skupno ceni, da je naša letina za letos za vrednost 1.7 milijarde Din večja kakor lanska. Zelo važno pa je še kaj bo s koruzo, v Sloveniji pa tudi z drugimi pridelki: če v kratkem ne pade dež, je pričakovati izredno slabega pridelka.

Stanje hmelja v Vojvodini. Peronospora je izginila. Splošno stanje je zelo zadovoljivo, potreben pa je za nadaljnji razvoj rastlin dež. Za novi hmelj se nudi 20 Din po kg, vendar ga producenti ne dajo pod 25 Din.. V starem pa ni kupčije.

Skladišča za opij v Skoplju. V Skoplju so otvorile naslednje banke skladišča za opij: podružnica Skoplje Prve hrvatske štedionice; Skopljanska izvozna banka; Banka »Stara Srbija« in Trgovačko-industrijska banka Vardar; vse tri delniške družbe v Skoplju.

Zadružni savez v Splitu. Kakor smo že poročali, je zašel Zadružni savez v Splitu v večje težkoče, ker je utrpela Zadružna banka, ki jo Savez financira in je z njo v poslovnih zvezah, velike izgube pri svojih podjetjih. Likvidnost Saveza je bila v veliki nevarnosti, nakar je priskočila na pomoč država z 10 milijonskim kreditom. Pretekli teden se je vršil občni zbor Saveza, na katerem se je mnogo razpravljalo o njegovem stanju. Sestavljen je bil odbor, ki ima nalogo natančno preiskati položaj Saveza in na drugem občnem zboru, ki se bo vršil po dveh mesecih, poročati o rezultatih. Takrat se bo šele izvolila nova uprava, ker sedaj noče nihče prevzeti odborniških mest, ker je položaj še nejasen, a stara uprava, ki je to stanje zakrivila, vsled zahtev večine članic, ne more ostati na svojem mestu. — Kredit Saveza je precej omejen, ker so terjatve Narodne banke, Poštne hranilnice in hipotekarne banke zavarovani s hipotekami na nepremičninah in bi drugi upniki, pred vsem zadruge z vlogami, bili oškodovani. Vladni komisar zahteva, da Savez v svrho sanacije poviša deleže in zavezo. Obenem bi se zadruge-članice morale obvezati, da ne izstopijo pet let iz Saveza ter da vsa odvišna sredstva nalagajo pri njem. Vkljub vsemu, pa je sedaj še zelo negotovo, kako bo stvar rešena.

Vprašanje privatnih dolgov v avstro-ogrskih kronah na Češkem. Na stavljeno vprašanje glede reguliranja privatnih dolgov naših državljanov v a. o. kronah v čehoslovaški državi, je direkcija za dogovore v ministrstvu zunanjih del odgovorila s svojim aktom U. B. 3034 od 5. julija t. l. sledeče: Vprašanje privatnih dolgov v a. o. kronah med našo kraljevino in Češkoslovaško še ni reguliran. V najkrajšem času, najbrže začetkom sept., bo prišlo do pogovorov za zaključitev konvencije, ki se bo z njo določila valuta in regulirala ostala vprašanja, ki so s temi dolgovi v zvezi. Ministrstvo zunanjih del pa je podvzelo pri češkoslovaški vladi korake, da se med tem sistirajo procesi, ki bi jih eventuelno češkoslovaški upniki začeli pred svojimi sodišči v zavarovanje svojih terjatev.

O žetvi, ki je v polnem obratu po nekaterih pokrajinah Jugoslavije, pišejo listi. Ko pri nas silna suša pritiska na prezgodnje dozorevanje žita, kar povzroča, da bo zrnje drobno in brez vrednosti, se na jugu hvalijo, kako lepo je obrodilo žitno polje. List »Seljačke Novine« piše: »Imamo, hvala Bogu, dobro letino. Že davno se ni tako lepo obnesla pšenica, ječmen, rž in oves, kot letos. Veselje je gledati tako obilen dar božji osobito po rodovitnih ravninah Slavonije, Srema, Bačke in Banata. — Srce se ti polni z radostjo in zadovoljstvom, ki vidi, da imajo zemljaki kljub vsem neprilikam in nadlogam vsaj eno zadovoljstvo, da je doživel zopet plodovito letino. Samo za koruzo se boji, ker je bilo premalo dežja . . .« List nato pristavi: »Hudo je samo to, da naš seljak ne more določati cen svojemu pridelku. Drugi delajo račune za njegovo kožo. Kaj pomaga, če zemlja obrodi, korist imajo pa špekulanti! Prodajo žita bi bilo treba organizirati! Postaviti bi bilo treba več zadružnih žitnih skladišč!«

X. Zagrebški Zbor. V Zagrebu se vršijo intenzivne priprave za letošnji mednarodni splošni vzorčni sejem, ki se vrši od 25. VIII. do 8. IX. t. l. V okviru velesejma se priredi mnogo zanimivih razstav in atrakcij, ki bodo letos privabile brez dvoma mnogo posetnikov in kupcev iz naših pokrajin, pa tudi z inozemstva. Tako se bo vršila od 25. VIII. do 10. IX. v posebnih prostorih »Razstava narodnih del« (noš, vezenin, čipk, narodnega umetnega obrta, rezbarstva, kovinarstva, keramike itd.) v velikem stilu, ki bo imela v glavnem prodajne svrhe in kjer bodo domači obrtniki delali pred občinstvom. Nadalje bo od 1. do 3. IX. razstava plemenske živine, a 1. in 2. IX. zadružni dan in poskusno oranje, a od 2. IX. revija kmečkih pevskih društev v noši. S tem se ustvarijo tudi najboljši izgledi za propagandni in prodajni uspeh razstavljalcev in je priporočljivo, da se letošnje prireditve udeleži tudi Slovenija v čim večjem številu.

Dobave. Prometno-komercijelni oddelek ravnateljstva drž. žel. v Ljubljani sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov kretnikih nastavkov in 25 komadov signalnih svetiljk. — Drž. rudnik v Brezi sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 1150 kg navadnih žebljev. — Vršile se bodo naslednje ofert. licitacije: 26. t. m. pri vojnem ministrstvu, oddelek za mornarico v Zemunu glede dobave raznih zastav in činovnih znakov za mornarske častnike; 30. t. m.pa glede dobave 1150 m podmorskega telegrafskega kabla. — Dne 4. avgusta t. l. pri Intendanturi Vrbaske div. oblasti v Banja luki glede dobave 269.000 kg ovsa. Dne 21. avgusta t. l. pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave elektr. materijala. — Natančnejši podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja. 28. t. m. se bo vršila pri občem oddelku ravn. drž. žel. v Ljubljani ofertalna licitacija glede prodaje raznega specerijskega in manufakturnega blaga.

Borza

Dne 16. julija 1928.

DENAR.

Največji promet je bil danes v devizi Curih, potem pridejo Berlin, Dunaj in Praga. Dvignili so se tečaji Dunaja, Newyorka, Londona, za malenkost tudi Prage. Devize je dala na razpolago Narodna banka, razen Trsta in Newyorka, kjer je bilo na trgu tudi privatno blago.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

16. julija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 13.VII.
Amsterdam	—	2290.25	—	—
Berlin	1354.—	1357.—	1355.50	1355.—
Bruselj	—	793.15	—	—
Budimpešta	—	991.80	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	810.25	803.25	802.75	802.—
London	276.40	277.20	276.80	276.71
Newyork	56.82	57.02	56.92	56.88
Pariz	—	222.75	—	—
Praga	168.32	169.12	168.72	168.70
Trst	296.75	298.75	297.75	—

Zagreb. Berlin 1354—1357, Curih 1094.10 do 1097.10, Dunaj 801.25—804.25, London 276.4 do 277.2, Newyork 56.76—56.96, Pariz 221.75—223.75, Praga 168.32—169.12, Italija 296.88—298.88.

Belgrad. Berlin 1350—1354, Budimpešta 903 do 933, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 812—842, London 276.40—277.20, Newyork 56.02—56.82, Pariz 221. 75—223.75, Praga 168.32—169.12, Trst 297.15 do 299.15.

Curih. Belgrad 9.135, Berlin 123.75, London 25.2037, Newyork 519.425, Pariz 20.325, Praga 15.37, Italija 27.20, Varšava 58.15.

Trst. Belgrad 33.45—33.47, Curih 366.80 do 366.88, Dunaj 261—261.50, Newyork 18.95—19.01, Pariz 92.40—92.50.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.465, Kodanj 189.45, London 34.47, Milan 37.145, Newyork 709.10, Pariz 27.725, Varšava 79.50. Valute: dolarji 706.90, franoski frank 27.85, lira 37.35, dinar 12.43, češkoslovaška krona 21.0025.

Praga. Devize: Lira 177, Belgrad 59.35, Pariz 182, London 164.10, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 175.95, Berlin 7.38, London 276.50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavnba 56 den., Šešir 105 den.

Zagreb. 7 % inv. pos. 89.75—90, vojna odškodnina ar. 439, 440, kasa 439, 440, jul. 440. 442, sept. 447, 448, dec. 458.50, 460, agrari 54, 56.50, Kred. 85, Hipobanka 59.50, 60.50, Jugobanka 88, 88.50, Prašteđiona 950, 955, Ljublj. kreditna 126, 130, Zem. banka 140, 150, Gutman 210, 211, Slavex 108, Slavonija 11, 12, Trbovlje 446, 475, Vevče 105—106, Nar. šuma 16, Danica 139, 143, Drava 38.50—39, Ragusea 450, 460.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81.70, Živno 108, Hipo 7.40, Alpine 40.70, Leykam 9.40, Trbovlje 59.50.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Zaključeni so bili trije vagoni bukovih drv, suhih, fko vagon meja po 21. Povpraševanje je za deske 12, 18, 24 in 48 mm, 4 m in pa hrastove plohe od 60—100 mm od 3 cm naprej. — Tendenca je nespremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt-: pšenica baška 78-79 kg 2 % 380—382.50, za julij 311—312.50, za avgust 305—310, moka 0 g, vag. bl. fko Ljubljana, plač. po prej. 525—530, koruza nova 320—325, oves baški, zdrav, rešetan 290—300, rž nova, uzančno blago, brez doplačila, mlevska tarifa, 290—295. — Tendenca slaba. Zaključkov ni bilo.

Novi Sad. Pšenica bč. 245—250, avg. 245 do 250, potiska 247.50—252.50, ban. 235—240, slav. 240 do 245; ječmen bč. 200—205; oves 180—185; koruza bč. 290—292.50; moka 0 g 385—395, št. 2 370 do 380, št. 5 350—360, št. 6 310—320, št. 7 256 do 270, št. 8 180—190; otrobi 150—155. Promet: 22 vagonov pšenice, 20 koruze, 8 moke, 2 ovsa, 1 ječmena, 25 otrobov.

Budimpešta. Tendenca čvrsta. Pšenica: okt. 28,80—28.94, zaklj. 28,94—28.96; marec 31.06 do 31.14, zaklj. 31.16—31.18. Rž: okt. 25.58—25.64, zaključek 28.64—28.66; marec 27.30—27.36, zaključek 26.36—26.40; Koruza: jul. 29.60—29.54, zaklj. 29.50 29.54, avg. 30.—, maj 26.20—26.22, zaklj. 26.22 do 26.24.

Sveta življenje in vrvenje

Severno ledovje kot pozorišče fašistične ničemurnosti

»Berliner Tageblatt« na uvodnem mestu prinaša svoje pripombe k poteku dogodkov na severu. Med rugimi piše: »Treba si je biti na jasnem, da ves svet presoja in čuti izid »junaškega« Nobilovega pohoda na sever, ki ga brzoprsti d Annunzio predeluje v fašističen ep, kot moralen poraz fašizma. Ne le kot polom lahkomiselnega posameznika, marveč kot znamenje, do kakega duha neodoljivo dovaja režim, ki bi rad zabaval in presenečal gledalce z velikimi kretniami. Fašizem ljubi

Kapit. porč. Viglieri, ing. Trojani, prof. Behounek, radij. časnik Biagi.
To so bili zadnji prebivalci rdečega šotora na polarnem ledu, ki jih je rešila hrabra posadka ruskega rušilca ledu »Krasina«.

simbole in si z njimi obilo okrašuje svojo via triumphali, svojo slovesno govorico in gumbnice svojih uniform. Sedaj pa drugi narodi sodijo potek Nobilove vožnje istotako kot simbol. Vse, kar je svet dozdaj videl in slišal o tej vožnji, je vzbujalo jezo, usmiljenje ali posmeh. Že preje so se bili vprašali, kaj prav za prav išče italijanski general v severnem ledenem morju, kjer imajo svojo naravno poprišče izkušeni skandinavski raziskovalci in kjer si nihče ne more natrgati cenenega lovora. Potem so zvedeli, da se je ta osvoje-

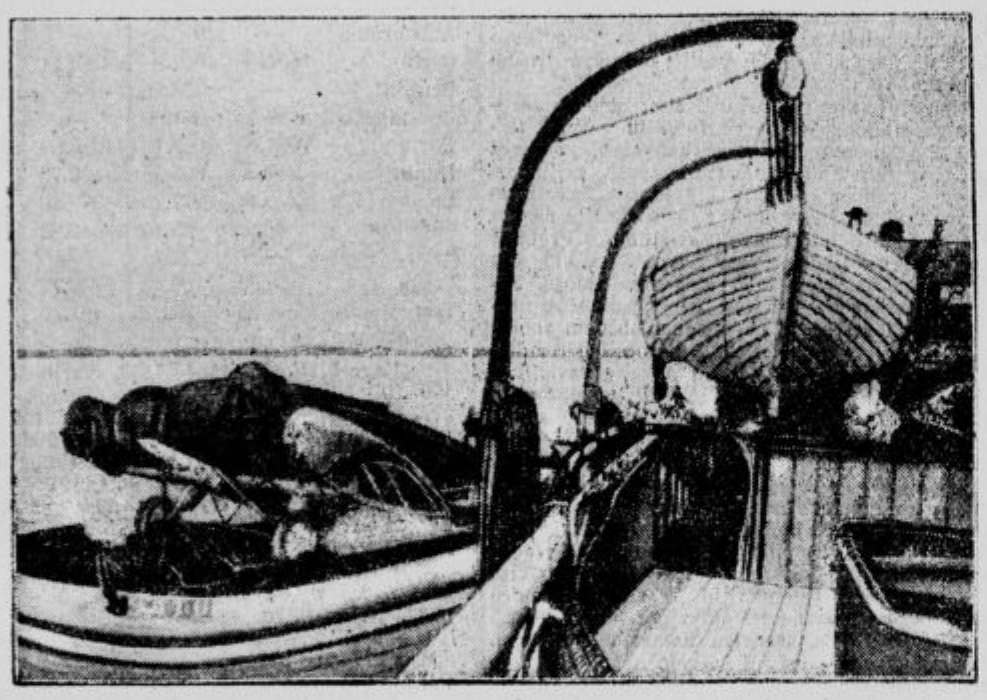

Krov ruskega rušilca »Krasina«,
ki je rešil Viglierovo skupino. Na levi strani ladje je letalo, s katerim je poizvedoval Čuhnovski in našel Malmgreenovo skupino.

valni pohod pripravil z mnogo večjim sijajem in reklamo nego strokovnim znanjem. Dalje je videl, kako je Nobile zapustil svoje ljudi na ledeni plošči, kjer je bil obstal na svojem pohodu, in odšel s hrabrim Lundborgom. Če so hoteli fašisti svet presenetiti — se jim je to sedaj v polni meri posrečilo. Slednjič pa je svet zvedel, da se je junak, ki mu je bila v Stolpu nemška pomoč tako dobrodošla, dne 24. maja samo zato in proti volji svojih tovarišev znova dvignil v zrak, ker je hotel obletnico, ko se je Italija pridružila vojni, proslaviti na ta način, da bi na severnem tečaju dvignil italijansko zastavo. Glumaškemu širokoustnežu se ni posrečilo, da bi s krvavim spominom omadeževal bele polarne samote, pač pa se je s svojim obnašanjem omadeževal sam.«

Preko ledu in vodnih prepadov

Posebni poročevalec rimske »Tribune« poroča z ladje »Citta di Milano« o doživljajih in rešitvi Sora in van Dogena.

Sora in voditelja holandske pomožne ekspedicije van Dogena so najprej opazili s »Krasina«, pozneje pa ju je v bližini otoka Soyna sprejel na krov svojega letala finlandski major Sarko. Stotnik Sora je izjavil, da je korakal v smeri Kap Bruuna in ni našel naznanila, ki ga je bil zanj vrgel iz letala Larsen. Zato je mislil, da se utegnejo Nobile in njegova skupina še vedno nahajati pri otoku Foyun. Zato je krenil proti otoku Brock; na pasjih saneh je peljal s seboj zaboj jajc in drugih živil, ki so bila namenjena za ponesrečence v rdečem šotoru.

Patrola je zmagala vsak dan približno 5 kilometrov poti, ki je bila izredno težavna. Polagoma je začelo zmanjkovati živeža; sestradani psi so postajali nemirni ter je moral Sora tri ustreliti, da so ostale krmili z njihovim mesom. Večkrat so bili v nevarnosti, da jih požro v ledu nastali prepadi. Slednjič pa so le dospeli na otok Foyn, postavili šotor in hodili nato vsak dan na poizvedovanja za ponesrečenci.

Prišel je dan, ko so bila porabljena zadnja živila. Ker se nista hotela dotakniti jajc, sta vnovič ustrelila dva psa in se preživljala z njunim mesom. Opazila sta mnogo belih medvedov, vendar zaradi psov niso prišli blizu. Slednjič se je posrečilo Sarku, da je pristal s svojim letalom in ju vzel na krov. Tu šele sta zvedela o Nobilovi rešitvi.

Ga. Al. Smith
žena newyorškega guvernerja Smitha, demokratskega kandidata za predsednika Združenih držav. Če bo Al. Smith izvoljen, bodo imele Združene države prvega katoliškega predsednika.

Kakšno korist bo imelo človeštvo od osvojitve polarnih krajev

Na to vprašanje so pred dvemi leti — o priliki Byrdovega in Amundsenovega poleta — odgovorili razni francoski učenjaki v časopisu »Je sais tout«. Ti odgovori so danes še prav tako aktualni in zanimivi kakor tedaj, le da je treba vnaprej vpoštevati, da so se učenjaki ozirali predvsem na svoj lastni poklicni krog.

Zvezdoslovec in akademik Bigourdan se je izjavil kratko, da kakih koristi od polarnega raziskovanja ni pričakovati, posebno ne za zvezdoslovje.

Čisto drugače se pa že glasi izjava dr. Charcota, ki je sam polarni potovalec in raziskovalec. Toda njega ne zanimajo arktični, marveč antarktični predeli. Na severnem tečaju po njegovem mnenju nimamo ničesar pričakovati, zato pa tem več na južnem. Tam je celina, ki je večja nego Evropa in Avstralija skupaj. Zemljepisno leži južni tečaj na visoki planoti 3200 m nad morsko gladino. Dasi so se tamkajšnje zemeljske skorje doslej komaj dotaknili, so našli že obilo zlata. Otto Nordenskjold je v antarktiku našel okamenjene rastlinske ostanke v rastlinah, ki rastejo danes samo v vročem pasu; ti predeli torej niso bili vedno opasani z večnim ledom. A tudi v praktičnem pogledu prekaša antarktik severno polarno ozemlje. Lov na kite, ki je po večini v rokah Norvežanov in Argentincev, je zaradi zavarovanih luk tu doli mnogo varnejši in izdatnejši, saj odpada na te vode nad 70 odstotkov svetovne produkcije. Ker je pa raziskavanje antarktičnih predelov šele v začetku, smemo pričakovati še velikih uspehov.

Tudi geograf Graudider pričakuje od raziskanja tečajev velike koristi, posebno za zračni promet. Danes imajo polarni poleti večinoma še samo športni pomen, toda če se bodo enkrat uredila pristanišča z lopami, zalogami itd., ki bodo služila kot oporišča, potem bo avijatika imela od tega veliko korist. Kajti najkrajša pot med Anglijo in Japonsko vodi preko severnega tečaja in ne preko evropske celine, tako da je mogoče priti iz Londona v Tokio v par dneh.

Biolog Joubin pričakuje za svojo znanost mnogo novega, posebno glede arktičnih sesalcev, rib itd. Da žive gori ptiči, je že znano: kormorane, pingvine in podobne ptice je najti tudi na najskrajnejšem severu. A tudi ribe morejo živeti pod ledom prav do tečaja, kajti po eni strani je v morski vodi dovolj kisika za dihanje, drugič pa temperatura v

Pilot Čuhnovski,
ki je rešil Malmgreenovo skupino.

Očividno ne bi bilo težko zgraditi take postaje in jih zvezati med seboj in s svetom po brezžičnem brzojavu in zračnem prometu. Toda kje bi našli ljudi, ki bi bili dovolj požrtvovalni, da bi se za leta ločili od sveta in se zaprli v ledene puščave zaradi dela, ki bi bilo sicer izredno koristno, ki pa pri širokem občinstvu niti od daleč nima tiste cene kakor dnevni sportni dogodki?... Gotovo, poznam ljudi, ki bi bili za tako žrtev sposobni... Treba se je obrniti s pozivom na katoliške redove. Spomnimo se na stare benediktince in njihova čudovita dela, ki so jim posvečali leta tihega truda.

Prof. Malmgreen, kapitan Zappi, kapitan Mariano.
To so bili člani takoimenovane Malmgreenove skupine, ki se je po nesreči ločila od Nobila in šla iskat kopno in zveze s svetom, da bi zagotovila pomoč ostalim. Namen pa se ji ni posrečil in se je izgubila sredi ledovja. Malmgreen je našel tu svoj prezgodnji grob. Okoliščine te smrti še niso pojasnjene. Slednjič je to skupino našel hrabri ruski letalec Čuhnovski. Toda ko se je vračal poročat na ladjo »Krasin«, se v megli ni mogel orientirati ter je bil prisiljen pristati na ledu pri Kap Platenu, pri čemer se je Junkerjevo letalo močno poškodovalo, tako da je moral peš na kopno. — Ves švedski narod žaluje za Malmgreenom in švedska vlada je sklenila, da toži generala Nobila zaradi sokrivdje na učenjakovi smrti.

globinah narašča. Tako je dognal Nansen v globini 80 m temperaturo 1.5 stopinje pod ničlo, v globini 500 m pa že 0.5 stopinje nad ničlo.

Najlepše in najizvirnejše pa so izjave, ki jih je podal prof. Berget, profesor za geofiziko na oceanografskem institutu. Berget predvsem ugotavlja, da natančne lege severnega tečaja sploh ni mogoče določiti, pač pa južnega. Južno polarno ozemlje sestoji iz velike celine, tako da je dan močan temelj za znanstvene instrumente, s katerimi se da natančno določiti lega kraja. Na severnem tečaju so pa nasprotno samo ledene mase, ki se vrhu tega premikajo s hitrostjo 7—8 km na dan. Razen tega se tudi izpreminja lega tečajev odnosno zemeljske osi. Vsled kolebanja zemeljske osi znaša letna doba na tečajih 430 dni. To dejstvo je v začetku devetdesetih let kot prvi ugotovil astrofizikalni zavod v Postdamu (Berlin) ter ga je kasneje potrdilo sodelovanje z ostalimi opazovalnimi postajami v Honolulu, na Japonskem, v Ameriki itd. Vzrok temu pojavu je pravzaprav še nerešena uganka. Nasprotno pa more veljati kot popolnoma gotovo, da prav na tečaju ni suhe zemlje. To se da sklepati že iz Lapparentovega zakona: diamentralno nasproti vsaki celinski točki na zemlji zadenemo na nasprotni polobli na ocean. Ker pa obstoja južni tečaj iz velike celine, moremo z veliko verjetnostjo soditi, da se na severnem tečaju razprostira zamrznjen ocean. To potrjujejo vsa dosedanja opazovanja in merjenja (Nansen). Toda naše sistematične vednosti o polarnih krajih so vedno še zelo neznatne, kajti dosedanji polarni poleti stoje večinoma v znamenju sporta.

Ne more pa biti nobenega dvoma, da bi bilo sistematično raziskanje tečajev za človeštvo izredne koristi. V polarnih predelih leži ključ do podnebne znanosti in meteorologije, tu so zadnji vzroki velikih viharnih in vremenskih tokov. Natančno proučavanje vseh teh razmer bi imelo torej nedogleden pomen ne samo za znanost ob sebi, marveč tudi za praktično življenje. Tu bi bila predvsem pomorski promet in ribolov na visokem morju, potem podnebna znanost in meteorologija ter vsi človeški poklici in dela, ki so od njih odvisni: zrakoplovstvo in letalna tehnika, poljedelstvo, vinogradništvo, vrtnarstvo itd. Po vsem tem bi bila torej teoretična in praktična korist polarnega raziskavanja nepobitno velika.

Toda da se vsa ta vprašanja iz temelja prouče in odkrijejo njihovi temeljni zakoni ne zadostujejo navadne ekspedicije. V polarnih predelih bi se morale ustanoviti opazovalnice, kjer bi se moglo delati trajno najmanj tri do štiri leta. Tu pa je ravno težava.

Vedeti je treba, da ti opazovalci nikakor ne bi morali biti znanstveniki, še stroge znanstvene izobrazbe ne bi morali meti. Zadostovalo bi, da bi bili strogo disciplinirani kakor vojaki in da bi se mogel njihov vodja istočasno zanesti na njihovo pokorščino in vestnost. Pokorščina, disciplina in vestnost so pa ravno glavne lastnosti redovnikov, ki bi vrhu tega pač ne delali samo za denar.

Kratkoinmalo mislim, da bi bil svet redovnikom izredno hvaležen, če bi se hoteli posvetiti polarnemu proučavanju.

77.000 malih vrtov

Kakor Dunaj ima tudi Berlin svoj sistem malih vrtov, ki jih obdelujejo večinoma široki ljudski sloji njegovega milijonskega prebivalstva. Pri zadnjem ljudskem štetju, ki se je izvršilo l. 1925., so popisali tudi male vrtičke in te dni je objavil berlinski statistični urad tostvarne podatke. Po teh podatkih je v Berlinu 76.701 oseba, ki imajo svoj vrtiček kje v okolici z utico v njem (Laubensiedler). Vsak 52. Berlinčan poseduje ali vsaj obdeluje svoj vrtiček. Po poklicih se dele lastniki vrtov tako-le: 36.161 ali 47.1 odstotka jih pripada industriji in obrti; 18.153 ali 23.7 odstotka trgovini in prometu; 10.915 ali 14.2 odstotka uradništvu in prostim poklicem in 10.420 ali [illegible]

Bivši bolgarski car Ferdinand,
ki se v sprenstvu svojega tajnika mudi v Berlinu. Ferdinand je sedaj star 68 let.

Za duha in srce

Srbske književne novosti

(Rade Drainac: Pesnik ili bandit, S. B. Cvijanović, Bgd., 20 Din — Ranko Mladenović: Sončne elipse, Geza Kohn, Bgd., 20 Din).

Dočim je Krklec v vsakem pogledu gentlemen, salonski, je drugi, Rade Drainac, čisto drugi; surovo primitiven romantik, književno vzgojen na ulici, z opotekajočo se formo, brez zvočnih tančin, stihovno razvlečen, neritmičen, toda čudno modernističen, pogosto revolucijonaren, radi številnih geografskih imen in tehniške terminologije vsesvetsko in nekam eksotično izzvenevajoč, mnogokrat pariško bohemski, da bi ga postavil v isto vrsto s Tinom Ujevićem.

Ta knjiga njegova ni iznenadila. Ni po pesmih ne slabša ne boljša od prejšnjih (kulturno stilizirana: Lirika Itake), ampak le nadaljni člen v verigi poezije njegove. Pred leti je pel elegantne ljubezenske naivke, potem je zajadral za internacijonalizmom nekaterih ekstremnih Parižanov. V tej zbirki se je zopet povrnil malo bliže domu. Snovno so pesmi izvečine pustolovske, banditske, spočete v vzdušju kavarniških miz belgrajske Skadarlije, v eksaltaciji, v vinskem razpoloženju. In prav radi te avanturističnosti in potepuštva zapuščenega in osamljenega ponočnjaka, ki z neko ironijo gleda na življenje, nam ni nastrojno blizek in moramo šele iskati poti vanj.

Iz okolnosti, v katerih piše, je čisto dosledno in razumljivo, da v verzu ni na višini, ampak poleg nezvočnosti še široko razblinjen, tako da se pesmi njegove včasih bero ko širokovezna proza. Čudna je lirika njegova in ne obstoji v bujni izumetničenosti in žongliranju z vsemi mogočimi izrazi, v vagabundskih razpoloženjih njegovih, v socijalnih zanikavanjih, v proletarskosti, ampak v vsaki pesmi jo je skrite globoko na dnu za drobno zrno. A ta, kolikor je je, je organska, nezavedna, prava in dá slutiti pesnika.

Tak je v pesmi Rade Drainac; revolucijonaren, ne toliko idejni kot oblikovni, preveč gostilniško asimiliran, premalo raznovrsten v snovi, toda na vsak način v dnu duše pesnik, ki nam bo v nekaj letih, ko se umiri in otrese preočitih tujih prisevkov, lahko dal dobro, laže od te sprejemljivo liriko.

Tehnično je knjiga zelo simpatična. Naslovna stran je Mih. S Petrova ko pri Krklecu. Dá misliti o po Londonu se potepajočem vagabundsko-banditskem Rembaudu.

Ranko Mladenović. Mlad je še. Mlajši od obeh preje imenovanih. Zato se bo moral še šolati in to precej šolati, da ju doseže. Do danes je lirizem njegov preveč gledališki, patetičen, izumetničen, iskan (n. pr.: Vetrovi nočas nose biblijske svoje kose kroz čudne virove mraka. I na nas evo opet pada okrvavljeno perje dalekih oblaka. — Mesec krilima maše zvezdama što se sagle, i plivaju magle i juše mrtvu zemlju i na njoj snove naše ... Zvuci nas daleki plaše. Neko je ivicom neba išao sinoč i pao, u zanosu stao da se krsti. A nami se stopili prsti u tami: Čim smo se dotakli sami ...).

V vratolomnih metarforah bi rad dal naslutiti stvari, ki so izven človekovega pojmovnega območja. Vendar brez talenta ni. Zlasti muzikalno je dober. Od daleč je soroden Vinaveru in Curčinu. Morda tudi Morice Rollinu. Kritika ga ni sprejela najtoplejše.

Tone V.

Bolgarska knjiga v letu 1927

Ravnatelj bolgarske Nacionalne biblioteke v Sofiji, Boris Diaković, je v reviji Čitalište ravnokar objavil statistiko, ki navaja število knjig, ki so izšle v Bolgariji tekom leta 1927. Po njegovih podatkih je izšlo tega leta v Bolgariji skupno 2760 knjig, od katerih je 2614 knjig napisanih v bolgarskem jeziku in 140 v tujih jezikih; od zadnjih odpade 78 knjig na francoski jezik, 16 na nemški, 8 na angleški in po ena na rumunski, grški in latinski jezik. Od teh knjig je 2518 originalnih del, med tem ko 242 del, ali 8.76 procentov, predstavlja prevode. Po vsebini se celotno število tako-le klasificira: znanstvenih del je 596, političnih in socioloških 323, literarnih 321, pedagoških 278, historično-etnografskih 273, teoloških 179, tehničnih 127, poljedelsko-gospodarskih 106, historičnih del, tikajočih se Bolgarije, 84, medicinskih 79, pravoznanstvenih 68 vojaško-znanstvenih 61, filozofskih 45, naravoznanstvenih 32, bolgarsko-geografskih 25, matematično-znanstvenih 21, svetovno-geografskih 18, svetovno-zgodovinskih 14. Večina teh knjig ima malo obliko brošure, in sicer 1642 del ali 59.7 procentov ima 1—48 strani, 22.3 procentov (618 del) ima 49—112 strani, 12.3 procentov (304 dela) ima 118—240 strani, 38 procentov (106 del) ima 241—480 strani Pri 42 procentih ni navedena prodajna cena, 5 del stane 1 lev, 1—2 leva stane 27 del, 2—3 leve stane 37 del, 3—5 levov 276 del, 5—10 levov 375 del, čez deset levov stane 865 del. Število časnikov in časopisov, ki so v letu 1927. izhajali v Bolgariji, znaša 848, od katerih je 566 časnikov in 244 časopisov v bolgarskem jeziku, dočim je v turškem jeziku pet časnikov in pet časopisov, v francoskem 5 časopisov in dva časnika, v judovskem jeziku 2 časopisa in 4 časniki, v armenskem jeziku dva časopisa in 3 časniki, v nemškem 1 časopis, v ruskem trije časopisi, v angleškem 1 časopis in 1 časnik, v češkem 1 časopis in v esperantu dva časopisa. V primeri z l. 1926 se je število časopisov in časnikov dvignilo od 791 na 848. (»Prager Presse«.)

★

Thomas Mannov sloviti roman »Zauberberg« bo sedaj doživel že drugo angleško izdajo. Ta izdaja, ki bo obsegala 900 str. v enem samem zvezku, je zamišljena kot ljudska izdaja, ki bo cenejša kot nemški original. S tem hoče založnik Secker doseči, da umetniško dragoceno delo približa občinstvu, ker je bila prva izdaja, ki je izšla pred enim letom, predraga in zato ni dosegla več kot eno naklado.

★

30 letnica moskovskega Hudožestvenega teatra. Svečana proslava 30 letnice obstoja Hudožestvenega teatra se bo vršila v Moskvi 5 novembra t. l. Ob priliki te proslave bo izšlo več izdanj, ki bodo posvečena temu umetniškemu gledališču.

★

Izložba poljske umetnosti v Češkoslovaški. Po daljših razgovorih se je zveza plastičnih umetnikov dogovorila z češkoslovaškimi odposlanci v Varšavi, da priredijo v Pragi, Brnu in Bratislavi razstavo moderne poljske umetnosti. V istem času pa se bo priredila slična češkoslovaška razstava v Varšavi, Krakovu in Poznanju.

★

Mednarodni etnografski kongres v Pragi. Pod predsedstvom češkoslovaškega ministra prosvete dr. Milana Hodže se bo vršil na jesen v Pragi mednarodni kongres etnografov, katerega se bo udeležilo mnogo delegatov iz celega sveta. Kongres prireja praška sekcija Commission International de Cooperation Intelectuelle v Parizu; trajal bo od 7. do 13. oktobra. Kongres bo razdeljen na pet delovnih oddelkov, in sicer na: zgodovinskega, oddelek likovne in dekorativne umetnosti, dekorativne papirne in tkalske umetnosti, narodnih pesem in končno oddelek narodnih iger.

ŠTEFAN GEORGE.

rojen 12. julija 1868 v Büdesheimu pri Bingenu, slavi letos 60 letnico rojstva. George je poleg Rei-

ner Maria Rilkeja morda največji sodobni nemški pesnik. Najbolj znane njegove zbirke pesmi so: Hymen (1890), Pilgerfahrten (1891), Algabal (1892), Das Jahr der Seele (1897), Der Krieg (1917) in dr. George je tudi mojstrsko prevel Baudelaira, Verlaina, Rimbauda, Shakespearove sonete, Danteja in dr. Georgejevo pesništvo je odločno protinaturalistično, formalno dovršeno do najtanjše potankosti in odvračajoč se od »realnosti« vsakdanjosti, obrazuje najintenzivnejše notranje življenje v tako izbrušenem, zgoščenem in plastičnem, pa obenem neskončno blagozvočnem jeziku, da mu med Nemci ni enakega. V verskem oziru mu je prigovarjati.

Dopisi

Zagorje ob Savi

Slavnost ljubljanskega okoliškega orl. okrožja.

V dolini črnih domov, v domovju dima in saj in prahu, tam, kjer na tisoče pridnih rok iz dneva v dan grebe in išče in koplje v plast zemlje za črnim zlatom, v lepi zagorski dolini, se je v nedeljo 15. t. m. vršila lepa orlovska prireditev, ki je privabila mnogo prijateljev orlovstva v ta idilični, od hribov in holmov obdani, toda z okajenim vzdušjem nasičeni kraj. Ljubljansko okoliško orlovsko okrožje si je namreč za svojo letošnjo okrožno prireditev izbralo Zagorje. Tam so si domači Orli po dolgem in marljivem pripravljanju letos spomladi postavili majhen, toda okusen in praktičen Stadion. Bil je v nedeljo slovesno okrašen in je s prvo javno telovadbo prejel tudi formalen krst in priznanje vseh, ki so v njem nastopali, pa tudi onih, ki so nastopajoče opazovali raz tribun.

Potek celodnevne prireditve je bil prav impozanten. Zjutraj se je s postaje razvil pester sprevod Orlov, Orlic, naraščaja in narodnih noš, vsem na čelu pa je korakala domača rudniška godba. Po sv. maši, ki jo je služil g. dr. Zerjav, je bilo pred cerkvijo zborovanje, na katerem je zbranim Orlom govoril Fr. Terseglav. Govornik je v svojem krasnem govoru orisal sve glavne smernice orlovskega vzgojnega dela, ki je: telesna kultura v službi duha! Za Terseglavom je govoril še par besed br. Langus.

Popoldne se je vršil lep telovadni nastop. Nastopilo je okrog 80 članov in čez 60 članic, pri prostih vajah. Ljubke so bile vaje mladenk. Pri štafetnem teku je zmagala šmarska srenja in si na ta način priborila za dobo enega leta okrožno prehodno darilo. Po telovadbi se je razvila na telovadišču prijetna zabava do večera, ko so se gostje razšli. Ta impozanten nastop ljublj. okol. okrožja v Zagorju ostane vsem Zagorčanom in ostalim navzočim gostom v nepozabnem spominu.

*

Tukajšnja steklarna ne bo več obratovala po končani stavki. Njen inventar že prevažajo v druge kraje. Večina delavstva se je jezi nad onimi, ki so zakrivili stavko, ker podjetje sedaj zagorskih steklarjev ni obvezno jemati v službo pri drugih tovarnah.

Kamnik

Okrožna orlovska prireditev na Homcu preteklo nedeljo je prav lepo uspela. Kljub silni vročini je bil poset in udeležba nad vse pričakovanje obilna, številno so se udeležili prireditve oddaljeni odseki, posebno iz moravških krajev. Najlepši je bil pač sprevod s prapori in godbo v cerkev. Na tej poti je po dolgem času zopet gledal vrste naših fantov homški župnik g. Mrkun, ki se je pravkar povrnil iz Argentine v svojo župnijo. Telovadba je bila živahna, posebno lepi in ljubki so bili nastopi naraščajnikov z igrami, ki vedno pri naših nastopih najbolj zadovoljujejo gledavce. Pri štafetnem teku na 1000 m je zmagala za prehodno darilo štafeta kamniškega odseka, pri teku posameznikov na 1000 m pa je odnesel prvo darilo g. Majhenič iz Domžal, ki je že pri zvezni prireditvi na Stadionu častno zastopal kamniško okrožje in odnesel prvo mesto pri teku na 2000 m in drugo pri skoku s palico. Med prireditvijo je v krepkem govoru vzpodbudil Orle na delo okr. predsednik dr. Žvokelj, po telovadbi pa se je razvila veselica na okrašenem prostoru.

Pevski odsek radovljiškega kat. prosvetnega društva »Sloga« je preteklo nedeljo napravil izlet v Kamnik. Čez 30 pevcev in pevk si je prišlo ogledat naše lepo mestece in se čudilo razgledu raz Mali grad in Žale. Po kosilu je zbor pod vodstvom g. pevovodje zapel nebroj lepih pesmic. Zanimiva sta bila »referata« g. Resmana in g. Zalokarja, ki sta predlagala, »da si člani nabavijo kopalne obleke in sol sv. Roka za kurja očesa«. Seveda sta bila predloga sprejeta soglasno. — Žal, da so nas Radovljičani morali zapustiti radi neugodnih železniških zvez že popoldne. Naj ni bil to njihov zadnji izlet v naše mesto! Upamo, da bo kamniški pevski zbor bratskemu zboru obisk ob priliki vrnil.

Kopališče v Retečah ob Sori, sirota Marijana Požar in dr.

Eno najlepših in Ljubljančanom najbolj priljubljenih kopališč je ono v Retečah ob Sori, kamor zahaja na stotine in ob nedeljah po par tisoč kopalcev iz Ljubljane. Sora je tu res pripravna, sipe in mivke dovolj ob bregovih, najlepše pa je prekrasna dolinica ob kilometrsko dolgi obali kakor naraven park, kjer se prijetno v senci počiva. O privoščimo Vam Ljubljančani mi domačini toplo Soro in njene bregove, veseli smo, da ste tu našli počitniški oddih in izlete.

Ali na drugi strani pa prosimo in zahtevamo, da spoštujete naše običaje in varjete travnike, polja in nasade. Nikakor ne bomo dopustili, da bi v kopalnih oblekah izzivajoče hodili po vasi in mimo cerkve. To je prepovedano v vseh kopališčih, prepovedano tudi v Ljubljani in ista prepoved velja tudi za Reteče. In prav nič čudnega ni, da je lani neka Retečanka tako nespodobno kopalko s koprivami nažgala, kar je »Slov. Narod« seveda po svoje zavil in to po vseh zagrebških in dunajskih listih raztrobil.

Toda to, kar sta pa zdaj zagrešila »Slovenski Narod« in »Jutro«, pa presega vse meje. V Retečah se je te dni naselila pod skalo neka stara trmasta, po svoje originalna Marjana Požar. Ta ženska, ki ima svojo domovno pravico v občini Sora in ne v Retečah, ki spadajo v občino Stara Loka, ta ženska se je te dni popolnoma samovoljno preselila pod skalo, očividno v ta namen, da tu izrablja usmiljenost dobrosrčnih Ljubljančanov. Pa ti pride »Narodov« dopisnik, jo izprašuje ter nato naredi velikansko afero, nečuveno oblati vso reteško vas z g. župnikom, obe občini Staro Loko in Soro, češ, kaki trdosrčni ljudje so tu, ki tak kulturni škandal puste v svoji sredi. In vse to, ne da bi se prej informiral pri kakem vaščanu, župnem ali občinskem uradu, kar bi bila in je temeljna dolžnost vsakega novinarja.

Vprašamo vas Vi številni kopalci, ali je to hvaležnost, ko Vam Retečani tako gredo na roko v vsakem oziru, ko tako uljudno z Vami postopajo. Kdo nam bo vrnil toli omadeževano in oblateno čast, katero ste nam po krivici vzeli?

Ponavljamo: privoščimo Vam Soro in njeno krasno okolico, želimo Vam obilo zabave in užitka v Retečah ali prosimo in zahtevamo pa, da tudi Vi postopate z nami kot s kulturnimi ljudmi.

Ni res, kot pišete, da Marjana Požar nima nikjer stanovanja. Res ji je pa bilo pri dosedanjem gospodarju odpovedano, ampak imela je stanovanje na razpolago v Retečah, Gorenji vasi, na Gostečem in v Sori, pa noče nikamor iti in ona govori neresnico, ko trdi, da jo nobeden noče vzeti pod streho. Dokaz: informirajte se pri občinskem uradu Stara Loka in Sora. Imenovana spada v sorško in ne starološko občino. Oba urada ji gresta zelo na roko, pa kakor rečeno, noče nikamor. Vaščani so ji vedno obilno dajali, tako da je imela vedno dosti za življenje.

Da pa vendarle ne bo dalje v spodtiko vsem mimoidočim kopalcem in da Vas ne bo več izrabljala, zato je poskrbljeno vse, da jo bodo zlepa ali pa zgrda spravili v primerno in udobno stanovanje in jo preskrbelo z vsem, kot je bilo to do sedaj!

* * *

Glede notice v nedeljski številki »V lastne vojake streljajo« smo bili v toliko napačno informirani, ker sirota Marijana Požar nima domovinske pravice v občini Stara Loka, ampak v občini Sora, in torej očitek, da starološki liberalni občinski odbor ne skrbi zadosti za ubožce ni na mestu, kar s tem lojalno popravljamo. Uredništvo.

Sport

LAHKOATLETSKA TEKMOVANJA ZA DRŽ. PRVENSTVO.

V soboto in nedeljo popoldne so se vršile na igrišču Primorja lahkoatletske tekme za prvenstvo Jugoslavije. Tekmovanj so se udeležili atleti iz Ljubljane, Ptuja, Zagreba, Pančeva, Belgrada in Subotice. Kljub hudi vročini so doseženi rezultati zadovoljivi. Izboljšani so bili 4 slovenski in 4 jugoslovanski rekordi.

Rezultati:

100 m: 1. Podaupski (Hašk) 11.6, 2. Schlesinger (ASK), 3. Stepišnik (Ilirija).

200 m: 1 Stepišnik (Ilirija) 23.6, 2. Podaupski (Hašk), 3. Jamnicki (Hašk).

400 m: 1. Rittig (Hašk) 54.6, 2, Krajačič (ASK) 3. Nikhazi (Panč. SK).

800 m: 1. Žorga (Primorje) 2:03.6, nov jugosl. rekord, 2. Rittig (Hašk), 3. Predanič (ASK).

1500 m: 1. Predanič (ASK), 4:22.2, 2. Kumer (Marathon), 3. Žorga (Primorje).

5000 m: 1. Šporn (Ilirija) 17:41.4. 2. Žgur (ASK), 3. Bančic (Jugoslav.).

4 × 100 m: 1. Hašk 46, (Kallay, Lončar, Famelicki, Podausky), 2. ASK, Ilirija kot druga diskvalificirana.

400 × 300 ×200 × 100 m: 1. Hašk (Rittig, Jamnicki, Podaupsky, Kallay) 2:10, 2 ASK, 3. Primorje.

Skok v daljavo: 1. Kallay (Hašk) 6.425. 2. Telesko (Panč. SK) 6.395, 3. Rožek (Ilirija) 6.205.

Skok v višino: 1. Buratović (ASK), 2. Telesko (Panč. SK), 3. Režek (Ilirija) 6.205.

Skok v višino: 1. Buratović (ASK), 2 Telesko (Panč. SK), 3. Medica (Prim.) vsi 170 cm.

Skok ob palici: 1. Kallay (Hašk) 3.20 m, 2. Telesko (Panč. SK) 3.10, 3. Buratović (ASK) 3.10.

Troskok: 1. Kallay (Hašk) 13.38 nov jugoslov. rekord, 2. Režek (Ilirija) 13.24 nov slovenski rekord. 3. Korče (Prim.) 13.08

Met kroglje: 1. Gašpar (ASK) 11.62, 2. Gjokić (Panč. SK) 11.38, 3. Slamič (Prim.) 10.55.

Skok ob palici: 1. Kallay (Hašk) 3.20 m, 2. Telesko (Panč. SK) 11.38, 3. Slamič (Primorje) 10.55.

Met kopja: 1. Messner (Hašk) 55.34 m, nov jugoslov. rekord, 2. Hellebrandt (Hašk) 50.94, 3. Kallay (Hašk) 48.23 m.

Met diska: 1. Messner (Hašk) 37.45, 2. Manojlović (Koncordia) 36.875, 3. Slamič (Primorje) 36.27, nov slovenski rekord.

Met kladiva: 1. Gašpar (ASK) 33.25 m, 2. Rotar (Ilirija) 31.395, 3. Leandrov (Hašk) 29.96 m.

110 m lese: 1. Kallay (Hašk) 17 sek., nov jugoslov. rekord, 2. Praunsperger (ASK), 3. Jamnicky (Hašk).

SK »Mladika« (v Mladinskem domu na Kodeljevem). Pisali smo že, da se nogomet v Mladinskem domu lepo razvija: saj imamo skoro vsako nedeljo tri do štiri tekme. Naj omenimo enkrat tudi rezultate pri tekmah. Zanimivo je, da je v nedeljskih tekmah (15. julija) Mladika dobila vse tekme, čeprav so klubi, s katerimi smo igrali, precej močni. — I. m. Mladike — SK Natakar 5:1. Rez. Mladike — SK Triglav 2:0. Jun. Mladike — nar. SK Ilirije 302. II. m. Mladike — rez. SK Sparte 10:2. — Da sport res utrjuje voljo, nam priča prva tekma, ki se je odigrala popoldne ob najhujši vročini, ko marsikdo pravi: »Ne ljubi se mi.«

MARIBORSKI SPORT.

Ljubljanska Svoboda in celjski Atletiki v Mariboru. V soboto in nedeljo je gostovala v Mariboru ljubljanska Svoboda in sicer prvi dan proti mariborski Svobodi, drugi dan pa proti SK Mariboru.

Svoboda, Ljubljana — Svoboda, Maribor 4 : 1 (0 : 0). Gostje so zasluženo zmagali, ker so predvedli nekoliko bolj tehnično igro kot domačini. V splošnem sta si moštvi bili enakovredni, zlasti v prvi polovici. V drugem polčasu se je posrečilo ljubljančanom uspešno uveljaviti svoje akcije pred golom. Sodil je g. Nemec.

SSK Maribor — Svoboda, Ljubljana 5 : 3, 2 :1. Tekma ni bila ravno zanimiva, ker Maribor ni nastopil s prvo garnituro in tudi ni vzel nasprotnika resno. Svoboda je zasluženo zabila tri gole. Za SK Maribor je praznoval 100. tekmo za rezervo g. Josip Laznička, ki je dobil lično darilo. Sodil je dr. Planinšek.

SK Železničar — ASK Celje 4 : 1, 3 : 1. Istočasno se je vršila na igrišču Železničarjev tekma med celjskimi Atletiki in Železničarji. Poslednji so predvedli lepo, tehnično in taktično popolno igro in docela zasluženo zmagali. Ako ne bi bili v drugem polčasu tako popustili bi bili Atletiki katastrofalno poraženi. Celjani so imeli slab dan. Niti v enem pogledu niso zadovoljili. Publike ne baš mnogo, enako na Mariborovem prostoru. Izgleda, da se v Mariboru taki eksperimenti ne bodo obnesli. Železničarji morajo prostor pred tekmo na vsak način poškropiti, sicer ne bo mogoče igrati v oblakih prahu.

REKORDNI DOHODKI.

Nogometni dvoboj med Argentino in Uruguayem za olimpijsko prvenstvo je prinesel amsterdamskemu stadionu 70.000 hol. goldinarjev dohodkov; to je rekordni dohodek za olimpijski nogometni turnir. Ves nogometni turnir v Amsterdamu zaznamuje 700.000 goldinarjev dohodkov; to je vsota, ki je daleko večja kot so bile vsote v Londonu, Stockholmu, Antwerpu in Parizu. Holandske goldinarje moraš pomnožiti s 23, da dobiš dinarje.

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke **WECK** za vkuhavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši.

Tovarniška zaloga **»WECK«** pri tvrdk

„FRUCTUS", Ljubljana, Krekov trg 10/I.; Celje: Josip Jagodič. — Maribor: Karl Lotz.

Pridobivajte novih naročnikov!

Prva Belokranjska parna opekarna ZURC, Gradac, Krupa-Semič

nudi vsako množino

Ia strojne zidne opeke

franko vsaka postaja, konkurenčne cene. Glasom mnenja keramičnega inštituta opeka vzdrži 800° vročine — nadomestek šamota, po dosedajni izkušnji izvrstna opeka za topilne peči, pekarije itd. Zaradi bližine konvenira nakup z ozirom na nizko žel. tovornino. Krajevni zastopniki se sprejmejo.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Naročajte „Slovenca"!

Podjetje inž. Dukič in drug v Ljubljani sprejme za notranja dela v hiši na Poljanskem nasipu

40 dobrih zidarjev.

Razpis

Mestna občina Novo mesto razpisuje pri zgradbi šolskega poslopja potom zmanjševalne dražbe oddajo:

Težaških, betonskih, železobetonskih, zidarskih, tesarskih, mizarskih, pečarskih, krovskih, kleparskih, tapetniških, slikarskih, pleskarskih, ključavničarskih, parketnih in steklarskih del, napravo kanalizacije inštalacije ter izvršitev električne inštalacije celotno ali posamezno.

Rok za ponudbe do 30. julija 1928. - Pogoji, načrti in proračun se morajo dvigniti v obč. pisarni.

Županstvo mestne občine Novo mesto,
dne 13. julija 1928.
Dr. Josip Režek s. r., župan.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1'50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. | Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Kolarski pomočnik

20 let star, v mestu izučen, soliden in miren, želi mesta z vso oskrbo na deželi. - Dopise na M. Jereb, Ljubljana, Stara pot 1/I.

Službo dobe

Granitni delavci!

Sprejme se takoj proti dobri akordni plači pridne izdelovatelje granitnih kock in drobnega tlaka (stroj. izdelovanje). V poštev pridejo le izurjeni delavci. Orodje, stanovanje in posteljnino preskrbi tvrdka. - **Tvrdka A. & E. Ehrlich**, granitolom »Cezlak«, p. Oplotnica.

Učenka

v trgovino z mešan. blagom, se sprejme. Izobrazba 3 gimnazije ali 3 realke. - Preskrba izven trgovine. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Učenka«.

Kuharico

rabim za 14 dni za nadomestilo na dopust odšle kuharice. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Dopust kuharice«.

Kovašk. pomočnika

sprejmem v službo, ki pa mora biti pošten in lepega vedenja. Nastop takoj. — Anton Pogorelc, kovaški mojster in izdelovalec poljedel. orodja, p. Struge, Dolenjsko.

Par vajenk

za strojno pletenje sprejme Evgenija Bonač, Sv. Petra cesta 61.

Služkinja

katera zna kuhati in vsa hišna dela, se takoj sprejme; plača do 300 Din. - Ponudbe na upravo pod: »Mala trgov. hiša 6483«.

Mizarskega vajenca

krepkega, takoj sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. - I. REPŠE, splošno mizarstvo, Ljubljana, Dvorni trg 1.

Hišnica

za malo vilo se išče starejša moč, pridna in poštena. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6532.

Polirja

ali dobrega **preddelavca**, se sprejme takoj za Dolenjsko. Ing. **Rudolf Treo**, Ljublj., Gosposvetska 12.

Zaslužek

Veliko provizijo

(od prvih sedmih obrokov) plača pri prodaji državnih papirjev spojenih z zavarovanjem »Uspjeh«, **Beograd, Dračka ulica 9.**

Zastopnike

za vsaki hiši potrebne že znane predmete iščem v vsakem mestu in trgu. Za vzorce poslati 10 Din. R. Cotič, Vrhnika.

Stanovanja

Brezplačne prijave

stanovanj sprejema Realitetna pisarna Fr. Schantel, Ljubljana, Kolodv. 26.

Komfort. stanovanje

4 sob, I. nadstr., balkon na ulico, nova stavba, z vsemi pritiklinami, se odda s 1. avgustom. - Ponudbe na upravo »Slov.« pod značko »Avgust«.

Stanovanje

z 2—3 sobami, išče Kosmač, Maribor - Pobreška cesta 4.

Vnajem

Trgov. (obrtni) lokal

na Celovški cesti 50 (Šiška) oddam takoj v najem. - Poizve se istotam v pisarni »Moslovina«.

Kupimo

Maline, borovnice, brusnice

kupuje po najvišji ceni: Podravska industrija sadnih izdelkov, Maribor, Trubarjeva ulica 9.

Posestva

Pritlično hišo

skoraj novo, prodam. Obstoji iz 3 sob in kuhinje, poleg je sadni vrt, njiva za 3 mernike posetve, dober vodnjak. Cena 50 tisoč Din. Robas Marija, Šmartno p. Šm. goro 45.

Hiše

vile, restavracije kakor posestva proda Realitetna pisarna Fr. Schantel, Kolodvorska 26, Ljubljana.

Prodamo

Dirkalno kolo

popolnoma novo, je po nizki ceni naprodaj. Naslov v upravi pod 10.000.

Trgovsko opravo

novo, prodam. - Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 6379.

Citre

dobre, koncertne, so naprodaj. Gosposka 9, pritl.

Zidno opeko

vsakovrstno, nudi v poljubni množini in najceneje nova opekarna na Črnučah, Franc JERKO, pošta Ježica.

Malinov sok

izvrsten, pristen, dobite pri Lovro Sebenik, Ljubljana, Knezova ulica.

Drva

suha, smrekova (krajniki in žamanje), imam vedno v zalogi po nizki ceni. - Dostavim tudi na dom kamorkoli v Ljubljano ali bližnjo okolico. Pišite na naslov: Pavel Božnar, les. trgovina, Polhov gradec pri Ljubljani.

Spalnica

trdega lesa, veliko preproga, razno pohištvo poceni naprodaj. - **Sirnik**, Brinje, pri Ježici, Dunajska cesta.

Naprodaj

imam tri lesene stružnice in brus, 1 meter velik, 6 cm širok, po ugodni ceni. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6518.

Starinsko uro

v baroku, krasen izdelek, prodam. Zalokarjeva ulica št. 9, pritl., desno.

Kočija

se proda ali zamenja za konjsko krmo ali deteljo. Buzzolini, Stožice št. 48.

Poizvedbe

Zgubil se je

v nedeljo med ¼ do ½ sedme uro zjutraj zlat prstan z dijamanti iz Linhartove ulice po Dunajski cesti mimo pokopališča Sv. Krištofa. Pošten najditelj se naprosa, da ga odda proti nagradi v pisarni Tourist-Office - Putnik v palači Ljubelj. kreditne banke.

Obrt

Hranilna sredstva

za sladkorno bolne (diabeliker) kakor kruh (Luftbrot), pecivo, čokolade, bonbone, kompot in testenine, se dobi samo pri Buzzolini, delikatesna trgovina v Ljubljani (Stritar), Lingarjeva ulica.

Tvrdke

ki žele svoje izdelke šolskih potrebščin ugod. razpečavati, naj blagovolijo staviti svoje ponudbe načelstvu zadruge Učiteljski dom v Ljubljani, ki proti dogovorni proviziji posreduje kupčije po vseh šolah jugoslovan. ozemlja. - Inozemske tvrdke se upoštevajo le tedaj, če bi se ne zglasile domače, jugoslovanske. - Naslov prijav sprejema načel. Učiteljskega doma Jos. Lapajne, šolski upravitelj v Cerkljah pri Kranju.

OGLAŠUJTE V SLOVENCU

Razno

Otomane

v različnih vzorcih, po 550, 600 in 680 Din, otomanska pregrinjala, modroce itd. kupite najboljše. - **Rudolf SEVER**, tapetništvo, Marijin trg 2.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah. **ČERNE, juvelir, Ljubljana**, Wolfova ulica št. 3.

Kralj. dvorski dobavitelj

Petar J. Miović

Maribor

Kopitarjeva ul. 6

priporoča najbolj učinkujoče sredstvo »Conchynol« za istočasno pobijanje oidija, kiseljaka in trtnega zavijača ter »Hmelin« za pokončavanje vseh živalskih škodljivcev na hmelju.

Naročajte »SLOVENCA« najcenejši slovenski dnevnik

Galanterija - Kopalne potrebščine - Nogavice

Na malo in veliko

rokavice za dame in gospode. Srajce, ovratnike, kravate, naramnice, sprehajalne palice, dežnike, telovadne in otroške majce. **Kopalne** čepice, čevlje, hlače in oblekce za dame. — **Kompletne potrebščine** za krojače, šivilje, čevljarje, sedlarje in tapetnike – le pri

Josip Petelincu, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika. — Telefon 2913.

Kreditno društvo Kranjske hranilnice v Ljubljani

Knaflјeva ul. 9

Ustanovljeno leta 1873

daje trgovcem in obrtnikom kredite po najkulantnejših pogojih.

Račun pri čekovnem uradu v Ljubljani št. 10.680

Telefon št. 2420

Naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moja srčno ljubljena soproga

Leopoldina Ferk roj. Jäger

dne 16. julija zjutraj mirno v Gospodu zaspala. — Pogreb se bo vršil dne 18. julija ob 10. uri dopoldne.

Sv. Barbara pri Mariboru, dne 16. julija 1928.

Ernest Ferk.

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčnoljubljeni, dobri mož, oče, stari oče, tast, stric itd., gospod

IVAN BERNIK

klobučar in posestnik

v nedeljo 15. t. m. ob pol 3 zjutraj po kratki in mučni bolezni, v 74. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb se vrši v torek, dne 17. t. m. ob pol 10 dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče.

Višnja gora, dne 16. julija 1928.

Marija Bernik, soproga. Joško, Andrej, France, sinovi. **Poldi, Mici, Beti, Justi**, hčere.

Henrik Sienkiewicz:

Na polju slave

52

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

»Zato pa tudi moramo hiteti, če hočemo kaj pravočasno izvršiti. Pravili ste mi, prečastiti, o Tačevskem in o čuvstvu, ki bi ga utegnili imeti obe mladi bitji drugo do drugega. Odkritosrčno povem, da nisem bil slep. Tudi jaz sem opazil, kar klije, čeprav šele v zadnjem času. Ne smete pozabiti, da je bila to še pred kratkim jako zelena jagoda in tudi zdaj menda še ni prav dozorela. Je že res, da je bil mladenič pri nas sleherni dan! Saj se doma ni mogel do sitega najesti, pa sem ga sprejemal iz same usmiljenosti. Prošt Vojnovski ga je učil latinščine in sabljanja, a jaz sem mu dajal jesti. No, nič drugega ni bilo na tem. Šele kako leto dni je, kar je postal iz dečka mladenič. Zato sem ju smatral za otroka, ki ne moreta shajati brez kake nagajivosti ali šal, in nisem vedel nič posebnega na tem skupnem igračkanju. A da bi si upal takšen pauper (siromak) oči vreči — in na koga — na panno Sieninjsko, to, priznati moram, mi ni nikoli padlo na misel. Šele v zadnjem času sem pričel opazovati nekaj takega.«

»No! Pauper sem, pauper tja. Tačevski pa je vendarle.«

»Kajpak! Plemeniti Nemanič... Ne, prečastiti. Če kdo na tujem sklede liže, si naj kvečjemu psa naprosi za tovarišijo. Ko pa sem torej zapazil, česa išče, sem pričel napram njemu postajati pozornejši in veste, kaj sem odkril? No, samo to, da ni le nemanič in vetrnjak, temveč tudi strupen gad, ki je vedno pripravljen pičiti roko, ki mu je delila hrano. Hvala Bogu, da ga ni več tu; šel je. Poprej pa je neusmiljeno pičil ne samo mene, temveč tudi to nedolžno dekletce.«

»Kako pa to?« je vprašal prelat.

In pan Pongovski mu je pričel pripovedovati, kako in kaj se je zgodilo. Naslikal mu je vse postopke Tačevskega v tako črni luči, kot da bi bil ta zrel samo za vislice.

»Zdaj se ni treba več bati, prečastiti,« je naposled rekel: »med tem, ko smo se vozili v Przytyk, so Bukojemski prilili Anuljki še zadnjo kapljico v kelih. Ha! tako so prilili, da se je napolnil do vrha in se razlil. Zdaj je že tako daleč, da dekle ne čuti do nobenega bitja na svetu toliko studa, kakor do tega smrkovca, paglavca in postopača!«

»Pomirite se vendar, gospod, sicer vam zopet kri zavre.«

»Res je. Saj tudi o njem sploh nisem hotel govoriti. Povedati sem hotel samo, da dekletcu nočem storiti nobene krivice in tudi ne mislim biti nasilen. Prigovarjanje pa je nekaj drugega. Seveda bo moral ž njo govoriti kak drug nepristranski človek, ki je moj in njen prijatelj. To mora biti ugleden človek blagega značaja in bistrega razuma, da bi lahko navedel tehtne vzroke, ji ganil srce in prepričal tudi njeno razsodnost. Zato sem hotel vas za to prositi, duhovni moj oče in dobrotnik. Upam, da mi ne odrečete te usluge in sicer ne samo per amicitiam (iz prijateljstva), temveč tudi radi stvari same, ki izvira iz poštenih in častivrednih namenov.«

»Nočem vam odreči, kajti s tem pripomorem k vašemu in njenemu blagru,« je rekel prelat, »rad bi si vzel samo nekaj časa, da premislim, kako naj vse to najbolje uredim...«

»Potem pa grem jaz takoj k brivcu in si dam puščati kri, da pridem z jasnejšo glavo domov. Vi pa si medtem pripravite načrt. Saj vam ne bo težko in mislim, da ne bo od njene strani nobenih pomislekov.«

»V tem slučaju imamo lahko samo en pomislek, pan brat.«

»Katerega?«

»Prijatelju moramo govoriti resnico in zato vam povem vse po pravici. Vi ste ugleden mož — saj vem! — a nekoliko pretrd ste. Uživate pač ta glas, in sicer zato, ker se vas grozno boje vsi, ki so od vas odvisni. Saj ne mislim zgolj na kmete, radi katerih ste se sprli s proštom Vojnovskim, ne mislim samo na sluge in hlapce, temveč tudi na vaše osebno življenje. Tačevski se je vas je bal, pani Vinicka se vas boji in prav tako se vas boji deklica. Svata prideta navadno po dva in dva. Storim torej, kar morem, a ne vem, ali me vse stvari ne pokvari drugi svat.«

Pongovskemu so za trenutek jezno vzplamtele oči: ni namreč maral, če mu je kdo v obraz povedal resnico. A začudenje je premagalo njegovo jezo in vprašal je:

»Kaj pravite? Kdo pa bo drugi svat?«

In prelat mu je odvrnil:

»Strah.«

Dvanajsto poglavje.

V Belčončko niso mogli oditi še istega dne. Pongovski je bil namreč po puščanju krvi jako oslabel in je sam rekel, da mora najprej počivati. Zato pa je bil drugo jutro bolj čil, kakor da bi bil pomlajen, in se je bližal domu z dobrimi slutnjami, dasi se ni mogel otresti nekega razburjenja. Ves zatopljen v svoje misli je spotoma s prelatom le malo govoril. Šele ko so se pripeljali na vas in je začutil, da postaja ona razburjenost vedno močnejša, je rekel:

»To se mi kar čudno zdi. Poprej sem se vračal v svojo graščino vedno kot človek, ki je gospodar na svojem domu. Drugi so bili v skrbeh radi tega, kako jih sprejmem. Zdaj pa si sam delam skrbi radi sprejema, katerega bom deležen.«

»Saj je dejal Vergil,« mu je nato odgovoril župnik, »amor omnia vincit«, a je pozabil dodati, da tudi »mutat«. (Ljubezen vse zmaguje in izpreminja). Sicer ti ta Dalila ne ostriže las, saj ste, gospod, že plešasti, zato pa ni dvoma, da te še srečam s povesmom kodelje ob njenih nogah, kakor je predel Herkul ob nogah Omfale.«

»Ej, jaz imam pač drugačen značaj! Vedno sem umel držati na vrvici svojo služinčad in svojo družino.«

LJUDSKA KNJIŽNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nedlag. Povest iz kekega dekleta. 24 Din, vez. 32 Din — 24 zvezek: A. Marhy, Hanka. Lužiško-srbska povest, 22 Din, vez. 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montezume, 32 Din, vez. 42 Din. — Storžek in njegovo burkasto življenje, 14 Din, vez. 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otroci solnca, 24 Din, vez. 32 Din.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.